

FÖLJEFORSKNING AV PROJEKT AMA - MED AKTIVITETSERSÄTTNING MOT ARBETE

Försäkringskassan Malmö

Sweco
Gjörwellsgatan 22
Box 34044
SE 100 26 Stockholm, Sverige
Telefon +46 (0)8 6956000
Fax +46 (0)8 6956010
www.sweco.se

Sweco Strategy AB
Org.nr 556342-6559
Styrelsens säte: Stockholm

Charlotte Säväs Nicolaisen
Seniorkonsult
Sweco Eurofutures
Telefon direkt +4686130804
Mobil +46 (0)730798640
charlotte.savas.nicolaisen@sweco.se

Förord

Under våren 2011 fick konsultföretaget Sweco Strategy AB¹ i uppdrag av Försäkringskassan i Malmö att genomföra en utvärdering genom s.k. följeforskning av socialfundsprojektet *Med aktivitetsersättning mot arbete*, AMA. Projektet genomförs i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i Malmö och Blekinge och pågår efter förlängning med implementeringsfokus under hösten till december 2014.

Sweco Strategys uppdrag omfattar utvärderingsinsatser både vad gäller process och resultat. Särskilt fokus i uppdraget har legat på att stödja projektet i sin målsättning att utveckla en gemensam metod som ska kunna implementeras i det ordinarie arbetet inom de samverkande myndigheterna.

Uppdraget har genomförts av konsulterna Charlotte Sävås Nicolaisen (uppdragsledare) och David Rydberg.

Sweco vill härmed tacka alla som på olika sätt medverkat i utvärderingen och som bidragit med sina kunskaper och erfarenheter. Ett särskilt tack till alla deltagare som har bidragit med sina erfarenheter som stöd för utvärderingen.

Stockholm, 2014-06-26

Charlotte Sävås Nicolaisen

---

¹Tidigare Sweco Eurofutures

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning	2
Inledning	4
Uppdraget.....	4
Metoder i utvärderingen.....	5
Seminarier som stöd för metodutveckling.....	5
Intervjuer, enkäter samt observationer under genomförandet.....	5
Enkäter och intervjuer i samband med slututvärderingen.....	5
Projekt AMA.....	6
Projektets mål och programlogik.....	7
En teoretisk ansats - Samverkan som grund för en framgångrik implementering.....	8
Resultat	9
Resultat från tidigare utvärdering.....	9
Initiala förväntningar på projektet.....	9
Resultat under genomförandet.....	9
<i>Observationer i mötet mellan handläggare och deltagare</i>	10
Kritiska faktorer i projektet under genomförandet.....	10
Resultat enligt projektets egen statistik.....	11
Resultat från enkäter.....	11
Helhetsbedömning av projektet.....	11
Frågor kopplat till projektets målsättningar på individnivå.....	12
Genomförande av aktiviteter.....	15
Organisatoriska lärdomar och möjligheter inför framtiden.....	18
Tillgänglighet och jämställdhet.....	20
En gemensam modell.....	21
Sammanfattande analys	23
Resultat utifrån projektets mål på individnivå.....	23
AMA-modellen.....	23
Jämställdhet och tillgänglighet är integrerade delar i projektet.....	24
Effekter av samverkan i ett organisationsperspektiv.....	24
Angelägna utvecklingsområden.....	26
Swecos slutsatser och rekommendationer inför fortsatt arbete.....	27
Referenser	29

Sammanfattning

Försäkringskassan i Malmö har under perioden 2011 till 2014 genomfört projektet Med aktivitetsersättning mot arbete, AMA. Projektet genomförs i samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i Malmö och Blekinge. Det övergripande syftet med projektet är att öka möjligheten till sysselsättning genom arbete för personer mellan 18 och 30 år.

Sweco Strategy har sedan åt 2011 haft i uppdrag att utvärdera projekt AMA. Utvärderingen har genomförts som följeforskning vilket innebär att den omfattar såväl en utvärdering av resultat som projektets genomförandeprocess. Särskilt fokus i uppdraget har legat på att stödja projektet i riktning mot dess målsättning att utveckla en gemensam metod som ska kunna återanvändas i ordinarie verksamhet. Metoder som använts är dokumentstudier, intervjuer, enkäter, observationer och seminarier med processövningar. Återrapportering har skett till styrgrupp och projektledning. Sweco har dessutom medverkat i olika konferenser som hållits inom projektet. Tidigt i utvärderingen identifierades den programlogik som ligger till grund för mål och genomförande. Denna har senare använts som utgångspunkt för olika analyser och ställningstaganden.

Det övergripande målet i projekt AMA är enligt projektbeskrivningen att utveckla metoder för att häva det passiviserande bidragsberoende som aktivitetsersättning kommit att innebära för många unga med funktionsnedsättning och istället se dessa individer som en resurs i samhället och ta tillvara deras kompetens och färdigheter. Projektet har också formulerat ett kvantitativt mål kopplat till den överripande målsättningen som innebär att 35 procent av deltagarna helt eller delvis ska lämna aktivitetsersättningen för arbetsmarknaden och/eller reguljära studier. Utifrån projektets egen statistik från maj 2014 har projektet uppnått målet för de deltagare som har avslutat projektet, dock är utfallet fortfarande osäkert för de ca 100 deltagare som fortfarande är inskrivna i projektet. I AMA finns flera målsättningar för de aktiviteter som erbjuds individerna. En sådan målsättning är att projektet ska utgå ifrån de försäkrades intressen och fritidsaktiviteter. Andra målsättningar är att projektet genom sina aktiviteter ska motivera till deltagande i arbetsinriktade aktiviteter samt öka deltagarnas vilja att pröva studier som en naturlig väg till arbete. För att åstadkomma detta ska projektet tillämpa Supported Employment metodik och ett generellt salutogent förhållningssätt. Utifrån de uppgifter som deltagare lämnat i samband med slututvärderingen är Swecos bedömning att projektet på ett tydligt sätt svarat upp mot deltagarnas behov. Att det finns ett intresse och ett engagemang för målgruppen bland medverkande aktörer i AMA har varit tydligt. Deltagarna vittnar om att deras aktivitet ökat som en följd av projektet. Även de medverkande aktörerna är positiva till hur man i projektet har lyckats stärka individerna. Samtidigt är det en utmanande uppgift att lyckas förbättra förutsättningarna för målgruppen då många står långt ifrån arbetsmarknaden. Sweco konstaterar att det har varit särskilt framgångsrikt att handläggare vid Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan arbetat i coachpar kring varje individ. Detta har bidragit till att deltagarna upplever sig ha blivit ”sedda” vilket ökat deras förtroende för myndigheterna.

Mycket av det som har erbjudits i form av aktiviteter ligger inom ordinarie utbud. Mot bakgrund av att projektet haft som målsättning att anpassa aktiviteter utifrån individuella förutsättningar hos en målgrupp som står långt ifrån arbetsmarknaden, borde det ha funnits utrymme att agera mer innovativt för att hitta delvis nya aktiviteter. I sammanhanget skulle t.ex. kopplingen till socialt företagande ha kunnat underlätta möjligheter till en fortsatt yrkesverksamhet. Inom detta område har projektet inte lyckats etablera kontakter i någon större omfattning trots att det fanns med som en del av projektet.

När det gäller den del av projektet som handlar om metodutveckling har projektet lyckats ta fram en gemensam modell, den s.k. AMA-modellen. Denna omfattar en gemensam arbetsgång, men där arbetssätt som tillämpas beskrivs utifrån en lokal kontext. Aktiviteter och insatser har samlats i en idébank där Blekinge och Malmö beskrivs var för sig. Flexibiliteten i modellen är positiv på så sätt

att metoder kan anpassas utifrån deltagares individuella behov och lokala förutsättningar. Sweco menar dock att det krävs mer åtgärder om modellen ska bli ett levande inslag i den ordinarie verksamheten för projektets målgrupp. Framförallt finns ett behov att identifiera när olika aktiviteter är mest lämpliga och ändamålsenliga utifrån olika individers förutsättningar. I nuläget uppfattar Sweco också att aktiviteterna inom AMA-modellen är alltför lokalt anpassade för att få ett mer strategiskt genomslag inom de samverkande myndigheterna.

Ett par av målsättningarna i projekt AMA handlar om perspektiven jämställdhet och tillgänglighet. En målformulering i projektansökan är att ”Kvinnor och män ska ges samma möjligheter och resurser”. En annan är att ”tillgänglighetsperspektivet ska genomsyra projektet”. Utifrån uppgifter som framkommit i utvärderingen av AMA är det tydligt att projektet haft ett medvetet fokus på såväl jämställdhetsperspektivet som tillgänglighetsaspekter under genomförandet och att det skett en successiv utveckling kopplat till de horisontella kriterierna vilket är i linje med ESF riktlinjer. Projektet har bland annat tagit fram en handlingsplan för jämställdhet. Det har även anordnats olika utbildningsmoment kopplat till såväl jämställdhet som tillgänglighet.

Under genomförandet har det återkommande framkommit att samverkan mellan de båda myndigheterna i det operativa arbetet, men även mellan de båda delprojekten, inte har varit helt problemfritt. Detta menar Sweco är intressant att relatera till den aktuella forskning som finns på området och som beskriver viktiga förutsättningar för att nå framgång i samverkan såsom stödjande strukturer och en främjande arbetsprocess. Det som saknats i AMA är framförallt att brister i styrning, som en följd av personalbyten och organisatoriska förändringar som försvårat samverkan såväl inom delprojekten som mellan delprojektet i Malmö och Blekinge. Särskilt har Sweco uppfattat att det varit problematiskt att få en bra koppling mellan myndigheterna. Flera coacher påtalar att de hade kunna erbjuda mer individanpassade lösningar om samarbetet hade varit bättre. Samtidigt är deltagarna i Blekinge till viss del mer nöjda med helheten i projektet än deltagarna i Malmö vilket bidrar till att det inte är möjligt att dra någon egentlig slutsats av detta. Uppenbarligen har projektet utifrån deltagarnas perspektiv fungerat bra och projektet förefaller ha arbetat på ”rätt sätt” utifrån målet att stödja deltagarna på väg mot arbete.

Kopplingen till företag och möjliga arbetsgivare är en fråga som återkommande lyfts under genomförandet som ett viktigt utvecklingsområde. Arbetsätt i enlighet med Supported Employment metodik har utvecklats fortloppande vilket medfört att processen kopplat till praktik och arbete gått allt snabbare. Trots denna utveckling, menar Sweco att det behövs ett fortsatt aktivt arbete för att stärka kontakter med arbetslivet och företag. För att underlätta för projektets målgrupp är det även angeläget att samordna olika insatser mellan myndigheter som stöd för individerna. Det är även viktigt att ta till vara individers nätverk, såsom familj, vårdgivare, handläggare inom socialtjänst samt andra med koppling till de berörda individerna. En viktig uppgift för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är därför att upprätthålla kontakter som arbetats upp genom projektet så att den erfarenhet man fått tas till vara på ett strukturerat sätt.

Frågan om *vad* som ska implementeras, *hur* och med ansvar från *vem* detta i så fall ska ske, men även en tidsplan över *när* det är dags att sätta in insatser har dokumenterats som en del av det processinriktade arbetet i AMA. Swecos bedömning är att det är viktigt med en fortsatt uppföljning av hur modellen tillämpas. Det kommer sannolikt även att finnas ett behov av justeringar i det fortsatta arbetet då projektets metoder ska kopplas samman med de möjligheter som finns i den ordinarie verksamheten. Även när det gäller projektets arbete med strategisk påverkan återstår arbete. Detta blir så som Sweco bedömer det en utmaning under den återstående tiden i det implementeringsprojekt som tar vid i AMA projektet.

Inledning

Försäkringskassan i Malmö har beviljats medel från Europeiska socialfonden för att under perioden 2011 till 2014 genomföra projektet Med aktivitetsersättning mot arbete, AMA. Projektet genomförs i samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i Malmö och Blekinge. Det övergripande syftet med projektet är att öka möjligheten till sysselsättning genom arbete för personer mellan 18 och 30 år.

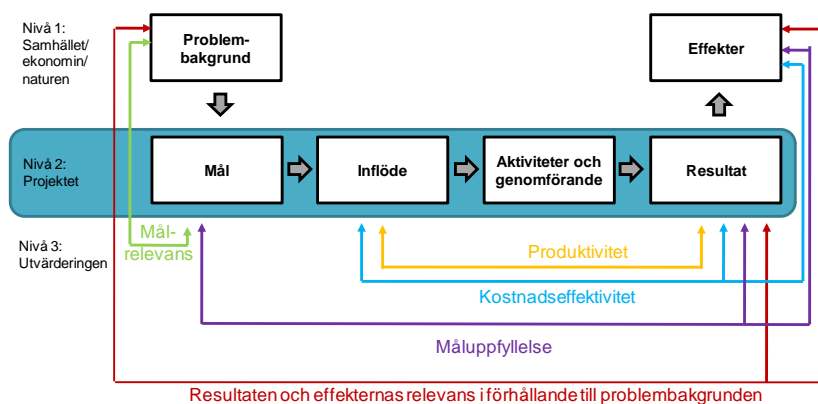
Sweco Strategy har haft i uppdrag att utvärdera projekt AMA sedan år 2011. Denna rapport redovisar resultat från den slutliga utvärderingen av projektet. Detta innebär att fokus ligger på att bedöma projektets resultat och effekter.

Uppdraget

Sweco Strategy har sedan starten 2011 uppdraget att utvärdera projekt AMA. Utvärderingen genomförs som följeforskning vilket innebär att den omfattar såväl en utvärdering av resultat som projektets genomförandeprocess. Särskilt fokus i uppdraget ligger på att stödja projektet i riktning mot dess målsättning att utveckla en gemensam metod som ska kunna återanvändas i ordinarie verksamhet riktad till målgruppen unga med funktionsnedsättning.

Den så kallade EU-modellen för utvärdering ligger till grund för Sweco Strategys utvärdering. Modellen omfattar tre nivåer: samhällsnivån, projektnivån och utvärderingsnivån. EU-modellen fokuserar både på en bedömning av måluppfyllelse och på genomförande-processen. Modellen som helhet redovisas i figur 1:

Figur 1. EU-modellen för utvärdering - följeforskning

Samhällsnivån i modellen avser den problembakgrund som ligger till grund för projektet samt de effekter som projektet avser att uppnå. I AMA handlar problembakgrunden om unga som står utanför arbetsmarknaden och som behöver olika typer av stöd för att komma bort från bidragsberoende och passivitet. Utvärderingen har på denna nivå haft fokus på att analysera resultat och effekter.

Projektnivån avser inflöden (t.ex. ekonomiska resurser och nedlagd arbetstid), aktiviteter (t.ex. vägledning, utbildning, praktik) och det praktiska genomförandet av projektet. På denna nivå har utvärderingen haft fokus på att stödja genomförandeprocessen mellan de samverkande aktörerna. Dessutom har fokus legat på att inhämta kunskap om deltagarnas uppfattning om kvaliteten i de insatser de tagit del av.

På den tredje nivån, utvärderingsnivån, har inledningsvis den programlogik som ligger till grund för genomförandet analyserats. Denna har senare legat till grund för olika utvärderingsmoment under genomförandet av följeforskningen.

Metoder i utvärderingen

Olika metoder har använts i utvärderingen. Inledningsvis genomfördes en analys av projektets mål- och programlogik vilken sedan legat till grund för den fortsatta analysen. Kontinuerligt under genomförandet har dokumentation inhämtats från projektet som gett underlag till utvärderingen. Intervjuer och dialogsamtal har återkommande genomförts med projektledning och projektmedarbetare, samt med representanter i projektets styrgrupper. Intervjuer har även genomförts med projektets deltagare i Malmö respektive Blekinge. Dessutom har observationer gjorts av möten mellan handläggare och deltagare.

Seminarier som stöd för metodutveckling

I syfte att stödja projektets metodutvecklande ansats har Sweco ansvarat för ett par seminariedagar som riktats till projektledning, projektmedarbetare och chefer som medverkar i projektets operativa ledningsgrupp. Det första seminariet hade fokus på att identifiera processer och arbetssätt som tillämpas i projektets båda delprojekt. Det andra seminariet hade fokus på att identifiera en gemensam process som kan ligga till grund för implementering av framgångsrika metoder i en ordinarie verksamhet.

Intervjuer, enkäter samt observationer under genomförandet

I den inledande analys som genomfördes intervjuer med samtliga aktörer i projektet dvs. projektets delprojektledare, projektmedarbetare, representanter i projektets kvalitetssäkringsgrupp samt medverkande i projektets strategiska respektive operativa styrgrupp. Syftet med dessa inledande intervjuer var dels att tydliggöra roller och ansvar för olika aktörer som grund för ett effektivt genomförande av projektet, dels att identifiera kritiska faktorer som kan komma att kräva särskild uppmärksamhet under genomförandet. Uppföljande samtal och intervjuer har senare genomförts med dessa representanter för att få kunskap om hur kritiska områden har hanterats under det fortsatta genomförandet.

Även deltagare i projektet har intervjuats under genomförandet. Dessutom har ett antal observationer av möten mellan deltagare och handläggare i projektet genomförts.² Det senare gjordes för att få underlag till analys av eventuella utvecklingsbehov när det gäller förhållningssätt i mötet mellan deltagare och handläggare.

Enkäter och intervjuer i samband med slututvärderingen

I samband med slututvärderingen har enkäter genomförts med ansvariga för genomförandet av projektet dvs. projektpersonal och styrgruppsrepresentanter. Dessutom har en enkät samt ett antal kompletterande intervjuer genomförts med projektets deltagare.

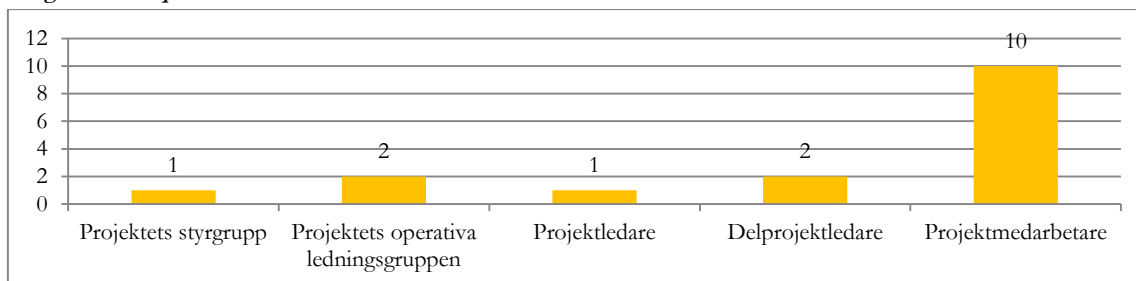
För att på ett systematiskt sätt bedöma projektets måluppfyllelse har Sweco genomfört en enkät där centrala aktörer i AMA-projektet ombetts besvara ett antal frågor med koppling till projektets målsättningar. I syfte att visa på en bredare kontext har de svarande även ombetts kommentera sina svar.

---

² Delrapport AMA 2012-12-07

Enkäten skickades ut i maj 2014 till totalt 23 personer. Av dessa har 16 besvarat enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 70 procent. Två av de som avstått från att besvara enkäten har meddelat att de aktivt valt att avstå från att besvara enkäten som en följd av lokal problematik som skulle ge ett onödigt negativt resultat. Av de svarande representerar tio personer delprojektet i Malmö och sex personer delprojektet i Blekinge. I diagram 1 framgår vilken roll de svarande anger att de har i projektet.

Diagram 1. Respondenternas roll

I slutet av projektet genomförde Sweco också en enkät riktad till deltagare som medverkat i projektet. Denna enkät har haft som målsättning ge underlag för bedömning av projektets resultat måluppfyllelse. Dessutom ingick ett antal frågor om projektets genomförande.

Enkäten som skickades ut i april 2014 genomfördes som en webbenkät. Ett fåtal enkäter besvarades dessutom på telefon (fyra stycken). Respondentgruppen bestod av totalt 36 deltagare som gett sitt medgivande att delta i undersökningen. Av dessa svarade 16 vilket utgör en svarsfrekvens på 44 procent. Två påminnelser gick ut till de som inte svarat. Av de svarande var hälften kvinnor och hälften män. 10 personer uppgav att de deltagit i projektet i Blekinge och sex i Malmö.

Projekt AMA

AMA är ett samarbetsprojekt som drivs av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i Malmö stad och Blekinge län. Försäkringskassan är projektägare. Projektet är finansierat av Europeiska Socialfonden (ESF), Finsam i Malmö och Blekinge, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Totalt har AMA fått 14,7 miljoner i EU-stöd från Europeiska Socialfonden vilket innebär att projektet inklusive medfinansiering omfattar en budget om 37,4 miljoner kronor.

AMA-projektet genomförs i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i Malmö och Blekinge. Projektet har en övergripande projektledare med särskilt ansvar för projektets genomförande i Malmö och en delprojektledare som har varit ansvarig för projektet i Blekinge. Projektet har en strategisk styrgrupp som ytterst ansvarar för projektet. Dessutom finns en operativ ledningsgrupp som ansvarar för det praktiska genomförandet i Malmö respektive Blekinge. Utöver denna grupp finns en kvalitetssäkringsgrupp utsedd som stöd för genomförandet.

I genomförandet av AMA-projektet har sex coacher från Försäkringskassan och fyra från Arbetsförmedlingen samarbetat för att skapa aktiva framtidsplaneringar för unga med funktionsnedsättning. De mest återkommande diagnoserna har varit lindrig utvecklingsstörning, asperger och ADHD. Genom en organisering i coachpar har myndigheterna samarbetat för att stödja målgruppen. En uttalad ambition är att projektet ska präglas av förankring och delaktighet och att de tillsammans i mötet med den unge skulle kunna skapa förutsättningar för en framtidsplanering som leder till arbete. Projektet skulle omfatta 400 deltagare. Detta mål har senare ändrats till totalt 300 deltagare.

Projektets mål och programlogik

I samband med analysen av projekt AMAs programlogik diskuterades olika frågeställningar med delprojektledarna och med styrgruppen i syfte att tydliggöra projektets målsättningar och de aktiviteter som var planerade kopplat till målen och framtida implementering.

Utifrån projektansökan och de diskussioner som inledningsvis fördes med de ansvariga i projektet identifierades följande programlogik. Denna har senare på olika sätt följts upp utifrån olika aspekter i den fortsatta utvärderingen och ligger även till grund för analys i denna avslutande utvärdering av projektet. Programlogiken som togs fram för projekt AMA och som inkluderar aktivitetsmål, resultatmål och effektmål redovisas i tabell 1.

Tabell 1. Programlogik för projekt AMA

Aktivitetsmål	Resultatmål	Effektmål
<p>Projektets delmål</p> <p>400 individer i Malmö och Blekinge ska erbjudas en framtidsplanering.</p> <p>Aktiviteter</p> <p>Utgå ifrån de försäkrades intresse för fritidsaktiviteter</p> <p>Motivera till deltagande i arbetsinriktade aktiviteter</p> <p>Öka deltagarnas vilja att pröva studier som en naturlig väg till arbete</p> <p>Använda Supported Employmentmetodik och ett salutogent förhållningssätt.</p> <p>Projektet ska skapa en gemensam arbetsprocess mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.</p>	<p>Projektets delmål</p> <p>35 % av deltagarna ska helt eller delvis lämna aktivitetsersättningen för arbetsmarknaden och/eller reguljära studier.</p> <p>Ökad aktivitet hos deltagarna i projektet.</p> <p>Vid projektets slut så skall AF och FK i Malmö och Blekinge ha kommit dithän att tiden med aktivitetsersättning för unga människor med funktionsnedsättning innebär en möjlighet att få ett aktivt stöd åter till arbete och/eller studier.</p> <p>Att en gemensam, flexibel och uthållig stödstruktur för den enskilde har utvecklats – en gemensam arbetsprocess.</p> <p>Projektet ska ha genomfört insatser för informationsspridning i syfte att utveckla förhållningssättet och skapa ökad kunskap inom området – Strategisk påverkan.</p> <p>Andra mål i projektansökan</p> <p>Antalet försäkrade som deltar i fritidsaktiviteter ska öka.</p> <p>Alla deltagare ska ha deltagit i aktiviteter som ökar individens möjligheter att se sina starka sidor och genom ökad självinsikt kunna se sin förväntade arbetsförmåga.</p> <p>Alla deltagare ska ha kännedom om vilka möjligheter som finns att återfå arbetsförmågan via sociala företag.</p> <p>Projektet ska skapa nätverk med aktuella aktörer från olika myndigheter, skola, vård etc. för att på så sätt skapa bättre förutsättningar för samarbete kring unga med aktivitetsersättning.</p> <p>Kvinnor och män ska ges samma möjligheter och resurser.</p> <p>Tillgänglighetsperspektivet ska genomsyra projektet</p>	<p>Övergripande mål</p> <p>Att häva det passiviserande bidragsberoende som aktivitetsersättning kommit att innebära för många unga med funktionsnedsättning och istället se dessa individer som en resurs i samhället och ta tillvara deras kompetens och färdigheter.</p>

En teoretisk ansats - Samverkan som grund för en framgångrik implementering

AMA-projektet bygger på att metoder ska utvecklas i samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i Malmö och Blekinge.

Samverkan är ett begrepp som kan definieras på flera sätt. Samverkan kan ske i olika former och på olika nivåer. Samverkan kan t.ex. ske utifrån en sammanhållen process, en gemensam vision eller en utvald målgrupp. Samverkan kan även ske på olika nivåer i form av politisk samverkan, policysamverkan och administrativ samverkan. I en forskningssammanställning³ som tagits fram kring dessa frågor har olika faktorer identifierats som är grundläggande för att samverkan ska nå framgång. Det handlar t.ex. om involvering av relevanta aktörer, tid och resurser samt gemensamma arbetssätt och strukturella gemensamma förutsättningar kring ledarskap, utbildningsinsatser och informationsutbyte. Mot bakgrund av att AMA fortsätter ännu en tid kan det vara av värde att fundera kring hur projektets olika aktörer kan förhålla sig till dessa faktorer. Det finns på motsvarande sätt också ett antal återkommande strukturella hinder för samverkan. Det kan t.ex. handla om bristande stöd från organisationer, bristande kontinuitet, bristande incitament i form av exempelvis kostnader samt strukturella skillnader rent organisatoriskt t.ex. kring uppdrag, roller och ansvar mellan de aktörer som är aktuella för samverkan. Detta är olika aspekter som är viktiga att förhålla sig till inför beslut om olika gemensamma satsningar i ett fortsatt utvecklingsarbete. Resultat från forskningssammanställningen redovisas i tabell 2.

Tabell 2. Hinder och framgångsfaktorer för samverkan

Strukturella hinder för samverkan	Framgångsfaktorer för samverkan
<i>Bristande stöd från organisation</i>	<i>Stödjande strukturer</i>
Bristande tid för aktiviteter	Tydlig målgrupp
Bristande ekonomiska resurser	Relevanta aktörer involveras
Bristande intresse från verksamhet	Stark förankring i verksamheterna
<i>Bristande kontinuitet</i>	Engagemang och stöd på alla nivåer i verksamheter
Personalomsättning	Hållbara strukturer
Omorganisationer	Gemensamma resurser
Målgrupp har samtidig kontakt med andra specialister	Tillräckligt med tid
Fysiskt avstånd mellan samverkande organisationer	Möjligheter till samlokalisering
<i>Bristande incitament</i>	Tydliga incitament
Rädsla för kostnadsöverföringar mellan berörda myndigheter (organisatorisk nivå)	<i>Främjande av arbetsprocess</i>
Samverkan gynnar inte karriär (individuell nivå)	Standardisering, systematisering och formalisering av kontakter och informationsutbyte
<i>Strukturella skillnader</i>	Gemensamt arbetssätt
Myndigheter har olika uppdrag och politiska direktiv	Gemensamma utbildningsinsatser
Arbetar under olika lagar och regelverk	Ledarskap- stödjande, icke revirbevakande
Olika ansvarsområden	
Olika informationssystem med olika krav på säkerhet	
Aspekterna ovan förändras över tid	

³ Andersson, J., R. Axelsson, et al. (2010). Samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.

Resultat

I det här avsnittet redovisas inledningsvis resultat som framkommit under genomförandet av AMA kopplat till projektets målsättningar. Detta har på olika sätt presenterats för projektets intressenter, samt i delrapport från utvärderingen.

Därefter redovisas resultat från de enkäter som genomförts med professionellt medverkande aktörer, samt resultat från intervjuer och enkät riktad till projektets deltagare som genomförts i denna avslutande del av utvärderingen.

Resultat från tidigare utvärdering

Initiala förväntningar på projektet

I den inledande analysen av AMA framkom att ansvariga hade varierande incitament för att delta i projektet. Gemensamt var att det fanns stora förväntningar på metodutveckling och samverkan. Det fanns även en gemensam uppfattning om att utveckling av individanpassade aktiviteter är avgörande om man ska lyckas med den målgrupp som projektet riktar sig till.

En förväntan som många uttryckte var att projektet skulle lyckas med att ta fram en gemensam process som kan tillämpas i ordinarie verksamhet. Överhuvudtaget upplevdes projektets målsättningar som rätta och relevanta. Det som var mer otydligt var hur projektet skulle hitta lämpliga aktiviteter som också är kopplade till deltagarnas fritidsaktiviteter. Att arbetet i projektet var planerat att bedrivas i coachpar sågs som en intressant lösning. Det fanns även stora förhoppningar om projektets tillämpning av metoden Supported Employment. Att få möjlighet att identifiera vad som finns i ordinarie utbud och att utifrån detta göra kompletteringar utifrån deltagarnas individuella behov sågs som ett viktigt inslag i projektet utifrån coachernas perspektiv.

Resultat under genomförandet

Som en del i utvärderingen har deltagare tillfrågats om sin uppfattning om den egna situationen och de möjligheter de får genom deltagandet i AMA. Det har i dessa intervjuer framkommit att många deltagare har en förväntan på att projektet ska stärka dem. En vanligt förekommande uppfattning är att deltagarna upplever att de i projektet får mer stöd i kontakter med handläggare vid Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan jämfört med tidigare erfarenheter. En vanlig uppfattning är också att deltagarna anser att de har erbjudits bra aktiviteter utifrån sina behov. Några menar dock att den egna sjukdomsbilden är en försvärande faktor för att de ska kunna komma vidare i arbete. På frågor som ställts om handläggarna i projektet framkommer att många deltagare uppfattar att det verkar finnas en god samverkan mellan myndigheterna i projektet. Även om deltagarna upplever projektet som positivt efterfrågas mer långsiktighet. Deltagarna uttrycker en oro över den egna ekonomin och vad som händer när projektet avslutas. Många känner en osäkerhet kring att deltagandet i projektet verkligen kommer att stärka deras möjligheter till arbete. Några av de kommentarer som lämnats i intervjuer under genomförandet av AMA presenteras nedan:

”Det är lättare att gå till ett ställe och få hjälp än att gå till två olika ställen för att få sämre hjälp”.

”Det känns som att jag faktiskt kanske kommer kunna göra något nu”.

”Situationen på arbetsmarknaden är det som avgör vad som till sylvende och sist faktiskt är möjligt”.

”Det är orealistiskt att tänka att företagen vill anställa en långtidssjukskriven”.

Observationer i mötet mellan handläggare och deltagare

Utvärderingen har genom sitt fokus på att stödja processen analyserat arbetssätt som tillämpas i mötet mellan handläggare och deltagare.⁴ Detta har dels genomförts genom att ställa frågor i intervjuer, dels har utvärderingen omfattat observationer av möten mellan handläggare och deltagare. Observationerna har syftat till att få kunskap om bemötandet mellan deltagare och handläggare, men framförallt om hur de samverkande aktörerna tillsammans försöker hitta rätt lösning utifrån deltagarnas individuella behov. Observationerna visade att det oftast finns ett bra samspel mellan handläggarna vid de båda myndigheterna och att deltagarna på olika sätt görs delaktiga. I några fall där även kompletterande aktörer deltagit vid observationstillfällena konstaterades att språkbruket var relativt avancerat. Språkbruket i övrigt var ofta positivt förstärkande av karaktären: ”jättebra att du vet vad vi ska rikta in oss på”, ”du har stor erfarenhet det är ju jättebra”, ”du har väldigt många bra idéer”.

Kritiska faktorer i projektet under genomförandet

Olika kritiska faktorer har identifierats i utvärderingen av projektet. En sådan kritisk faktor är att det varit hög personalomsättning i de styrande grupperna kopplat till AMA. Delvis har detta berott på organisationsförändringar inom myndigheterna. Särskilt förändringar inom Arbetsförmedlingen upplevs ha varit problematiskt och har, enligt några av coacherna, även påverkat hur de har lyckats erbjuda olika aktiviteter i projektet.

Projektet har inte fullt ut lyckats få samsyn kring vilken typ av aktiviteter som är lämpliga att erbjuda. Detta bekräftas också av de processövningar som genomförts i den senare delen av projektet i syfte att enas om en gemensam metod. Lösningen ser delvis olika ut i Blekinge och Malmö när det gäller vilken typ av aktiviteter som deltagarna hänvisas till. Detta har försvårat metodutvecklingen i projektet.

En annan kritisk faktor har varit att projektet genomförs i samverkan mellan Malmö och Blekinge. Detta upplevs inte av alla parter som ändamålsenligt då de lokala förutsättningarna ser olika ut både vad gäller möjligheter till samverkan och möjligheter att erbjuda samordnade aktiviteter till projektets deltagare. Det fanns på så sätt en tveksamhet till mervärdet av den valda modellen.

En mer omfattande problematik som återkommit i utvärderingen oavsett målgrupp eller geografi är situationen på arbetsmarknaden. Här har en central frågeställning handlat om hur projektet kan påverka företagens vilja att anställa personer med olika typer av funktionshinder. Diskussioner har förts om hur projektet kan agera för att stärka kopplingen till arbetsmarknaden. Frågan är dock svår att hantera då den är betydligt mer omfattande än vad AMA kan påverka.

Tidigt i utvärderingen ställdes även frågor om hur ansvariga för projektet tänker agera som stöd för att ta till vara goda resultat från projektet i ordinarie strukturer. Det har under hand i utvärderingen framkommit att det finns en medvetenhet om att implementeringsprocessen är viktigt att arbeta med och successivt utveckla, för att resultat från projektet ska få genomslag i en ordinarie verksamhet. Ett mer strategiskt förhållningssätt har återkommande efterfrågats av olika aktörer och den förlängning som har beslutats kring ett fortsatt implementeringsprojekt under hösten 2014, kan konstateras ligga i linje med denna efterfrågan

---

⁴ Perneman, Jan-Erik & Branzell Hermelin, Maria (2002)

Resultat enligt projektets egen statistik

Enligt statistik från projektet hade projektet i april 2014 skrivit in totalt 308 deltagare. 165 av dessa var inskrivna i Malmö och 142 i Blekinge. Samma statistik visar att 180 deltagare bedöms ha ökat sin arbetsförmåga, medan 79 har en oförändrad och 20 deltagare har minskat sin arbetsförmåga sedan de skrevs in i projektet. I genomsnitt hade deltagarna ökat sin arbetsförmåga med 9,6 timmar per vecka.

Av samtliga deltagare hade i maj 2014 168 deltagare lämnat projektet. Fördelningen mellan delprojekten var jämn. 82 personer i Malmö och 86 i Blekinge. Av de som hade skrivits ut har 63 personer helt eller delvis lämnat aktivitetsersättningen. 42 av dessa har gått vidare i arbete, 11 har gått vidare till studier och tio är arbetsökande. Det är något fler i delprojektet i Blekinge som har lämnat projektet för fortsatta studier, sju jämfört med tre deltagare i Malmö. I övrigt ser resultatet i princip lika ut mellan de båda delprojekten. Målet om att 35 procent av deltagarna helt eller delvis ska ha lämnat aktivitetsersättning för arbetsmarknaden eller reguljära studier vid projektets slut var därmed inte uppnått i maj. Det är dock viktigt att notera att projektet vid denna tidpunkt inte var avslutat. Det fanns fortfarande ett stort antal deltagare som fortfarande var inskrivna i projektet.

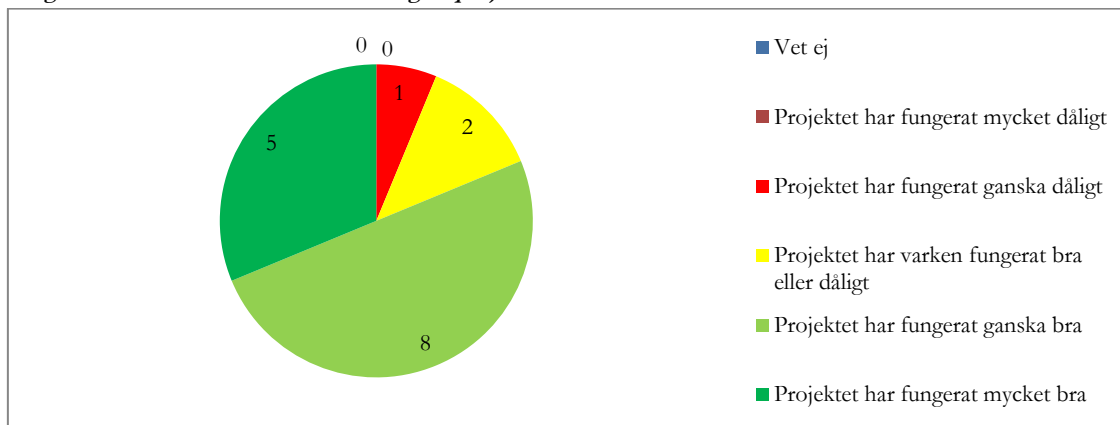
Resultat från enkäter

I detta avsnitt redovisas resultat som framkommit i enkäter med medverkande aktörer i AMA:s båda delprojekt i Malmö och Blekinge, samt med deltagare som har avslutat projektet.

Helhetsbedömning av projektet

En övergripande fråga om hur de uppfattar att projektet har fungerat som helhet ställdes i enkäten till **medverkande aktörer** i Malmö och Blekinge. Svaren på denna fråga redovisas i diagram 2.

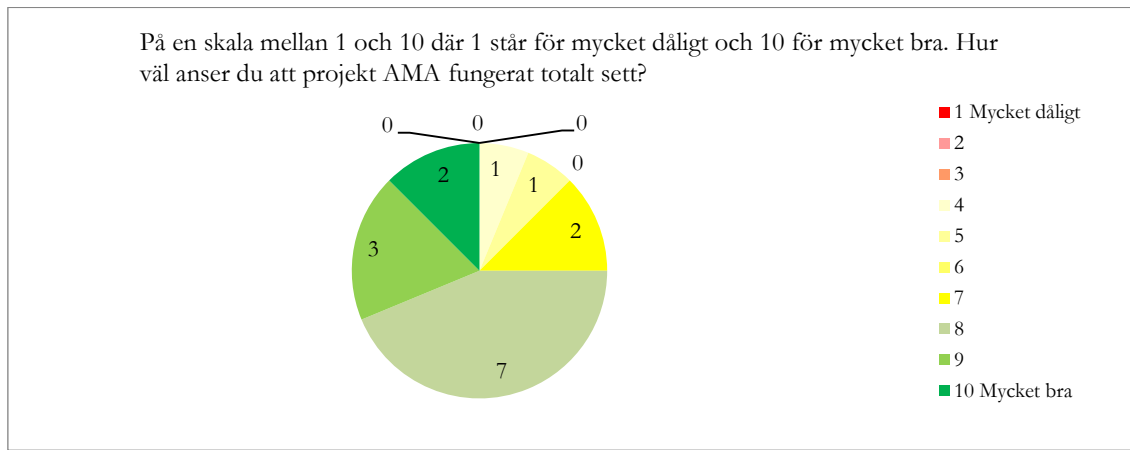
Diagram 2. Sammanfattande bedömning av projektet.

Av de 16 personer som besvarat enkäten uppger 13 att projektet som helhet har fungerat ”ganska bra” eller ”mycket bra”. Vid en jämförelse mellan de svarande från Blekinge och Malmö framkommer att aktörerna från Malmö är mer positiva än de aktörer som är verksamma i Blekinge.

Även **deltagarna** har fått besvara en fråga om hur väl de anser att projekt AMA har fungerat totalt sett. Deltagarnas svar framgår i diagram 3.

Diagram 3. Deltagarnas sammanfattade bild av projektet.

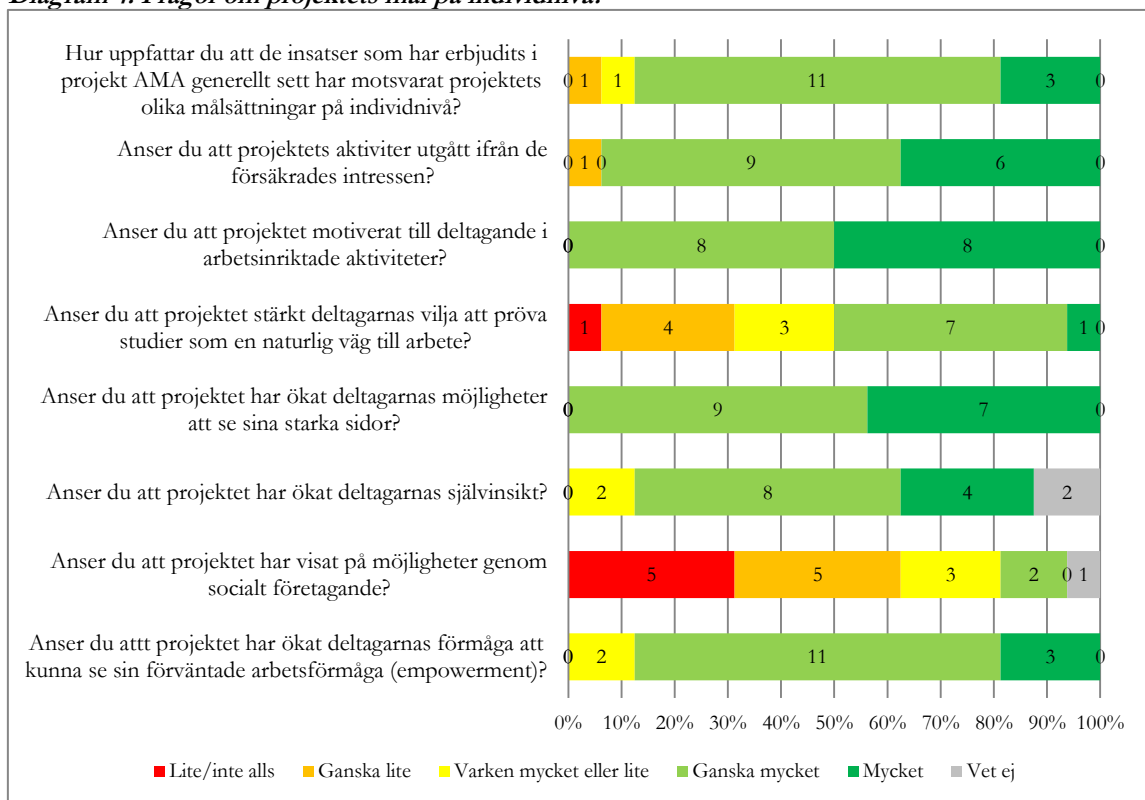

Av diagrammet framgår att tre av fyra deltagare har angett ett av de mest positiva svarsalternativen (8 till 10 på svarsskalan). Övriga har valt ett neutralt eller negativt svarsalternativ. Sammantaget indikerar detta resultat att deltagarna upplever att projektet som helhet har fungerat väl. Deltagarna i Blekinge är något mer positiva till projektet än deltagarna i Malmö. Inga skillnader går att utläsa mellan kvinnor och män utifrån den sammanfattande bedömningen av projektet.

Frågor kopplat till projektets målsättningar på individnivå

I enkäten ombads **medverkande aktörer** i AMA att besvara totalt åtta frågor om projektets målsättningar på individnivå. Svaren på dessa frågor redovisas i diagram 4.

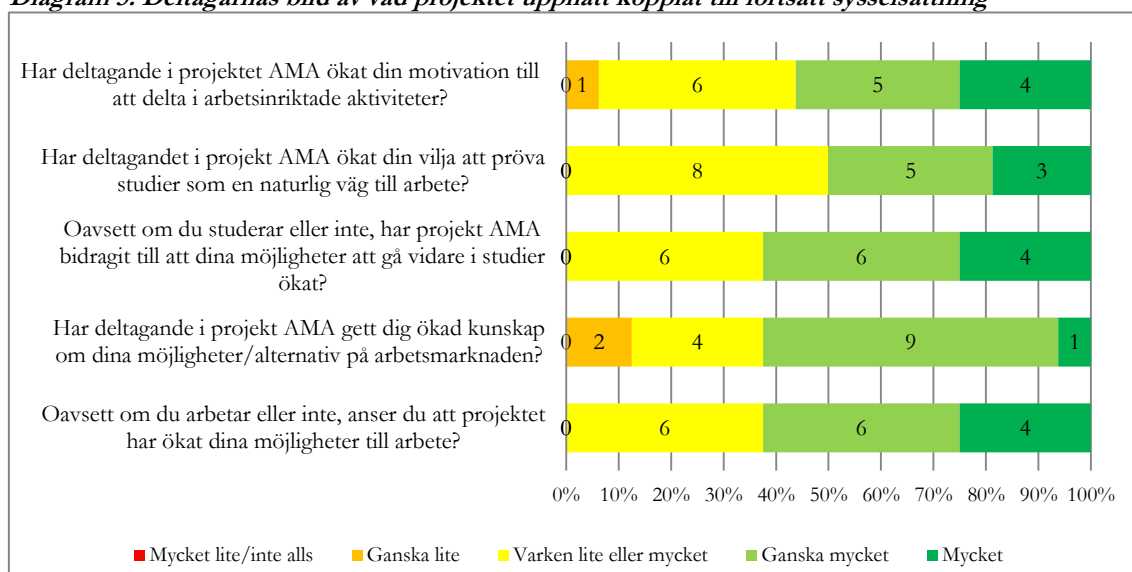
Diagram 4. Frågor om projektets mål på individnivå.

Av diagrammet framgår att aktörerna, vid sex av de totalt åtta frågorna om projektets mål på individnivå, har angett ett av de mest positiva svarsalternativen ”mycket” eller ”ganska mycket”. Framförallt har de lämnat positiva svar när det gäller projektets effekt på deltagarnas möjligheter att se sina starka sidor, om aktiviteterna utgått från de försäkrades intressen och att projektet motiverat till deltagande i arbetslivsinriktade insatser. På andra sidan av skalan går det att utläsa att det är en stor del av respondenterna som anser att projektet i liten utsträckning visat på möjligheterna genom socialt företagande. Ett liknande, men inte lika kraftigt, mönster återfinns på frågan att projektet stärkt deltagarnas vilja att prova studier som en naturlig väg till arbete. På denna fråga är de svar som avgetts från Blekinge något mer positiva än de som lämnats från aktörerna i Malmö.

Uppgifter som **deltagarna** lämnat i frågor om deras framtida sysselsättning visar att merparten av deltagarna har en positiv uppfattning av sina erfarenheter från projektet. I diagram 5 redovisas deltagarnas svar på frågor om vad de anser att projektet har bidragit med som stöd för deras framtida sysselsättning.

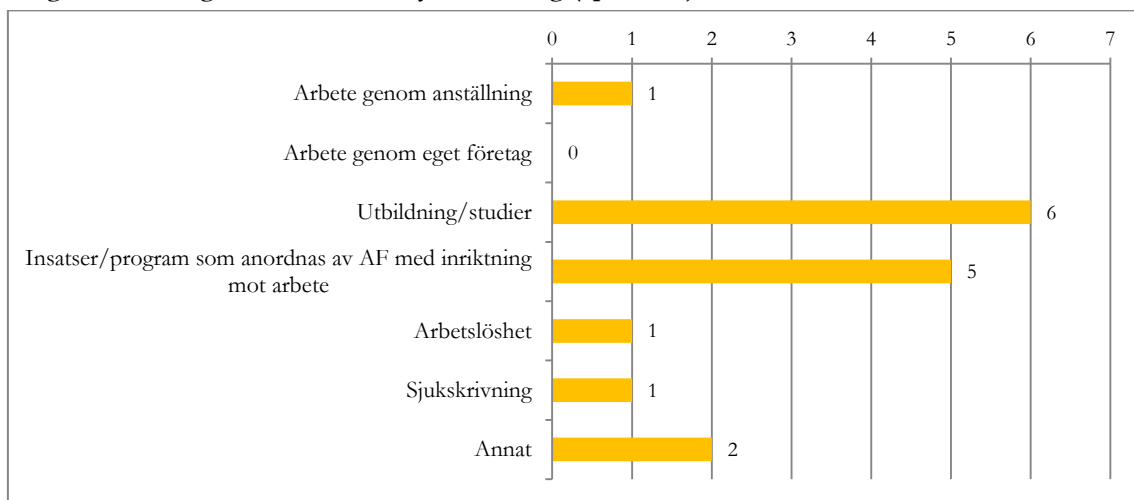
Diagram 5. Deltagarnas bild av vad projektet uppnått kopplat till fortsatt sysselsättning

Av deltagarnas svar kan utläsas att en majoritet av de svarande anser att projektet bidragit till att de fått ökad kunskap om arbetsmarknadens möjligheter och större motivation att delta i arbetsmarknadsinriktade aktiviteter. Detsamma gäller på frågan om de anser att projektet bidragit till att de har större möjligheter att gå vidare till arbete eller studier. Inga väsentliga skillnader går att utläsa kopplade till geografiskt område eller kön.

I anslutning till dessa frågor ställdes också en fråga om deltagarnas nuvarande sysselsättning. I diagram 6 redovisas deltagarnas sysselsättning efter att de har avslutat AMA. Det är dock i sammanhanget värt att notera att det varierar hur lång tid som har gått sedan deltagarna avslutade projektet varför svaren inte är helt jämförbara.

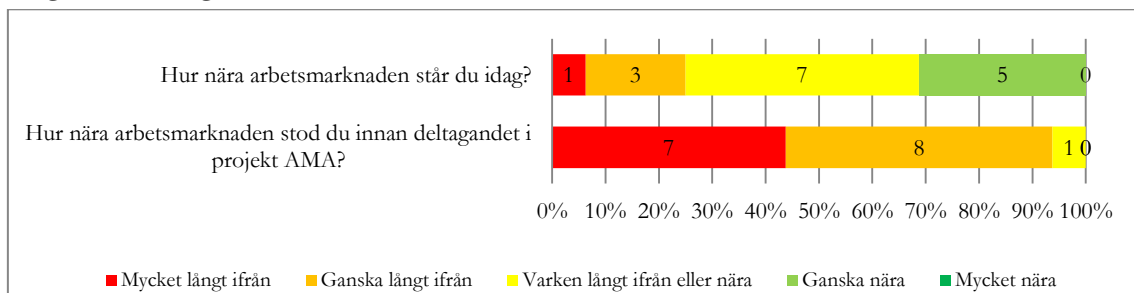
Diagram 6. Deltagarnas nuvarande sysselsättning (april 2014)

Av de svarande deltagarna uppger flertalet att de antingen deltar i insatser/program med inriktning mot arbete eller att de studerar. En person uppger att denne vid tidpunkten för genomförande av enkäten hade en anställning. Vid en djupare analys av svaren framgår att det är ett större antal av männen som studerar i efterläget än antalet kvinnor. Samtidigt är det fler kvinnor än män som ingår i en insats eller program som anordnas av Arbetsförmedlingen. Vid en jämförelse mellan svarande från de olika regionerna framgår ingen anmärkningsvärd skillnader dem emellan. Värt att notera är också att de som besvarat enkäten är de deltagare som senast kommit in i projektet. Utmärkande för dessa är att de har en relativt kort inskrivningstid i förhållande till projektets generella genomströmningstid.

För att få kunskap om projektets effekter på huruvida deltagarna närmare sig arbetsmarknaden ställdes två frågor i enkäten om närheten till arbetsmarknaden före respektive efter deltagandet i AMA. Svaren i sin helhet redovisas i diagram 7.

Diagram 7. Deltagarnas bild av hur nära de står arbetsmarknaden före och efter AMA.

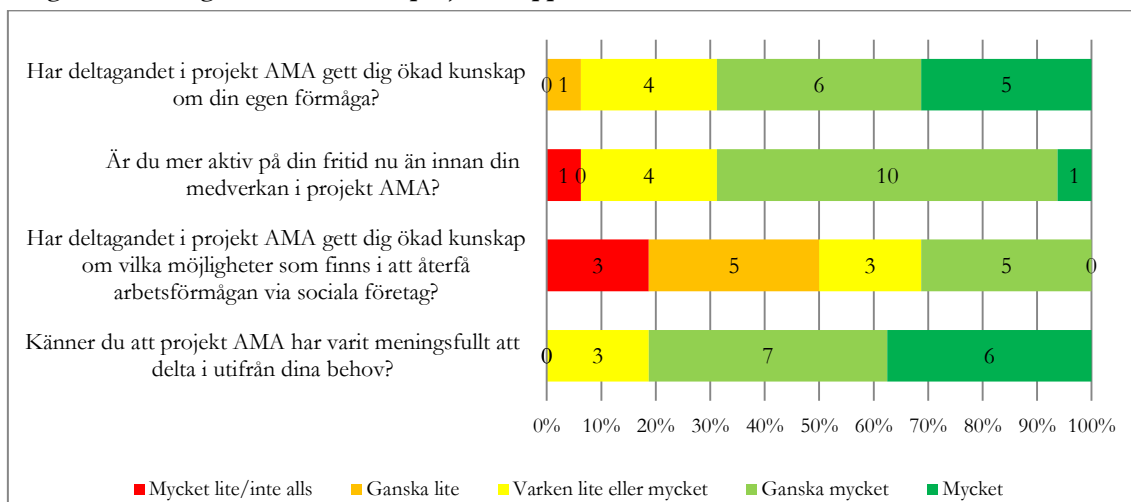

Resultatet från enkäten visar att en majoritet av deltagarna upplever sig stå närmare arbetsmarknaden efter projektet än de gjorde innan deltagandet i projektet. Vid en jämförelse mellan kvinnor och män framkommer att det är en större andel män än kvinnor som fortfarande anser att de står långt ifrån arbetsmarknaden efter projektet. Någon skillnad mellan deltagarnas upplevelse mellan delprojekten går inte att se i resultatet.

Enkäten ställde också olika frågor till deltagarna om hur de har påverkats av deltagandet på ett mer personligt plan utifrån projektets målsättningar. Deltagarnas svar på dessa frågor redovisas i diagram 8.

Diagram 8. Deltagarnas bild av vad projektet uppnått relaterat deras individuella behov.

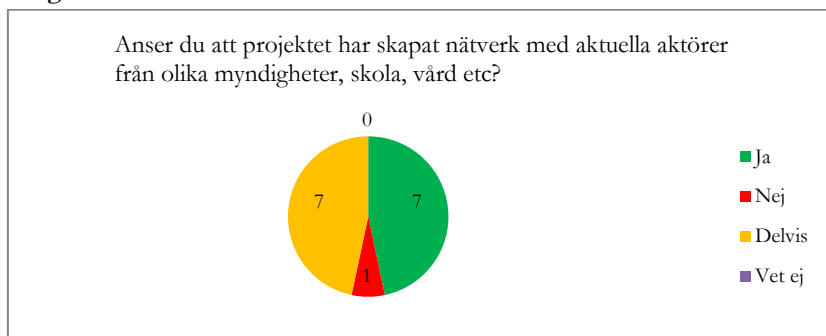
En majoritet av de som svarat på enkäten anser att deltagandet i AMA har varit meningsfullt och att det lett till att de nu är mer aktiva på sin fritid. Många upplever också det har gett dem ökad kunskap om deras egen förmåga. På en fråga om hur sociala företag kan vara en väg att återfå arbetsförmåga är svarsbilden mer negativ. Detta är dock ett naturligt resultat då socialt företagande, enligt projektpersonalen, inte har varit särskilt framträdande i projektet. Vid en jämförelse mellan kvinnor och män eller om de svarande kommer från Malmö eller Blekinge framkommer ingen tydlig skillnad.

Genomförande av aktiviteter

Projektet har haft som målsättning att skapa en gemensam stödstruktur för den enskilde som präglas av flexibilitet och uthållighet. Samtidigt har det funnits en ambition att skapa en gemensam arbetsprocess mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Ett par frågor i enkäten till de **medverkande aktörerna** handlade om hur projektet har påverkat samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ur dessa perspektiv. 13 av totalt 15 personer har svarat att projektet har skapat en för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen gemensam, flexibel och uthållig stödstruktur för den enskilde. Övriga två svarande har valt svarsalternativet ”delvis”. Tolv av 15 svarande uppger att projektet skapat en gemensam arbetsprocess mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Två har på denna fråga valt svarsalternativet ”delvis” och en har svarat ”nej” på denna fråga.

Genom att skapa nätverk med aktuella aktörer har projektet försökt skapa bättre förutsättningar för samarbete kring unga med aktivitetsersättning. I diagram 9 går det att utläsa att knappt hälften av respondenterna har svarat ja på frågan att nätverk har skapats med aktuella aktörer från olika myndigheter, skola eller vård. Ytterligare lika många har valt svarsalternativet ”delvis”. Vid en jämförelse mellan svarande från Blekinge med Malmö framkommer ingen påvisbar skillnad.

Diagram 9. Nätverk med aktuella aktörer.

Respondenterna som anser att det har skapats nätverk genom projektet har i en uppföljande fråga angett att detta också har bidragit till bättre förutsättningar för samarbete kring den aktuella målgruppen.

För att få perspektiv på vad projektet bidragit med ombads samverkansaktörerna i enkäten att ge sin bild av vad som skiljer projektet från det ordinarie arbetet riktat till målgruppen. Här följer några exempel på hur respondenterna svarat på denna fråga.

"Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan jobbar gemensamt mot samma mål, ser till det som fungerar för individen och bygger vidare på detta."

"Har tid för att reflektera och utveckla metoder som fungerar för målgruppen."

"Det täta samarbetet med Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens handläggare."

"Snabba svar som deltagaren önskar, snabbare planering."

"Mer individanpassat, mer stöd, mer uppföljning, mer engagemang och mer tid."

"Att vi idag arbetar aktivt med de som har Aktivitetsersättning!"

"Det har varit fokus på arbete och inte aktivitet."

"De insatser som har erbjudits har legat i linje med det ordinarie utbudet på Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan."

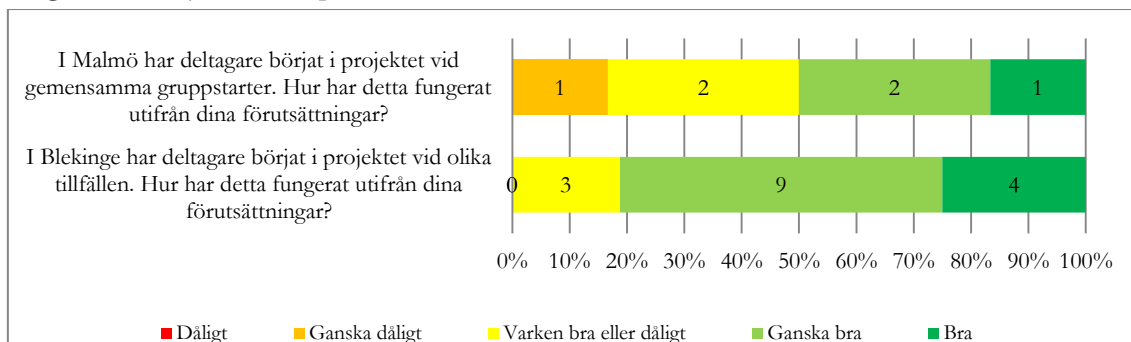
Av kommentarerna kan utläsas att den stora skillnaden mot ordinarie verksamhet är att projektet har möjliggjort ett bättre samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det har också inneburit att mer tid har kunnat läggas på respektive deltagare. Att det i projektet har kunnat erbjudas ett mer individanpassat stöd och att de två myndigheterna arbetar mot samma mål lyfts också fram som något som upplevs vara en skillnad. Flera menar dock att det är lite som skiljer projektet från det ordinarie arbetet och det utbud av insatser som finns på respektive myndighet. Några större skillnader i kommentarerna går inte att utläsa mellan Malmö och Blekinge.

I kommentarerna går det även att utläsa förslag på sådant som kunde ha stärkt projektet i dess individriktade arbete. Flera nämner att de för att kunna arbeta fullt ut med Supported Employment hade behövt fler upphandlade tjänster. Att landstinget och kommunen kunde ha varit mer involverade i projektet är annat som tas upp. En person beskriver att de var tvungna att ta in många deltagare i ett tidigt skede som inte hade förutsättningar att tillgodogöra sig Arbetsförmedlingens insatser och där AMA-projektet inte var den mest lämpliga åtgärden för individerna.

I enkäten till **deltagarna** ställdes ett antal frågor om genomförandet. En av dessa handlar om intaget till projektet. Projektet har använt sig av olika metoder för att introducera deltagarna till projektet. I Malmö har gemensamma gruppstarter tillämpats medan Blekinge använt sig av löpande

projektstarter där deltagare introducerats individuellt. Hur deltagarna uppfattar dessa båda tillvägagångssätt redovisas i diagram 10.

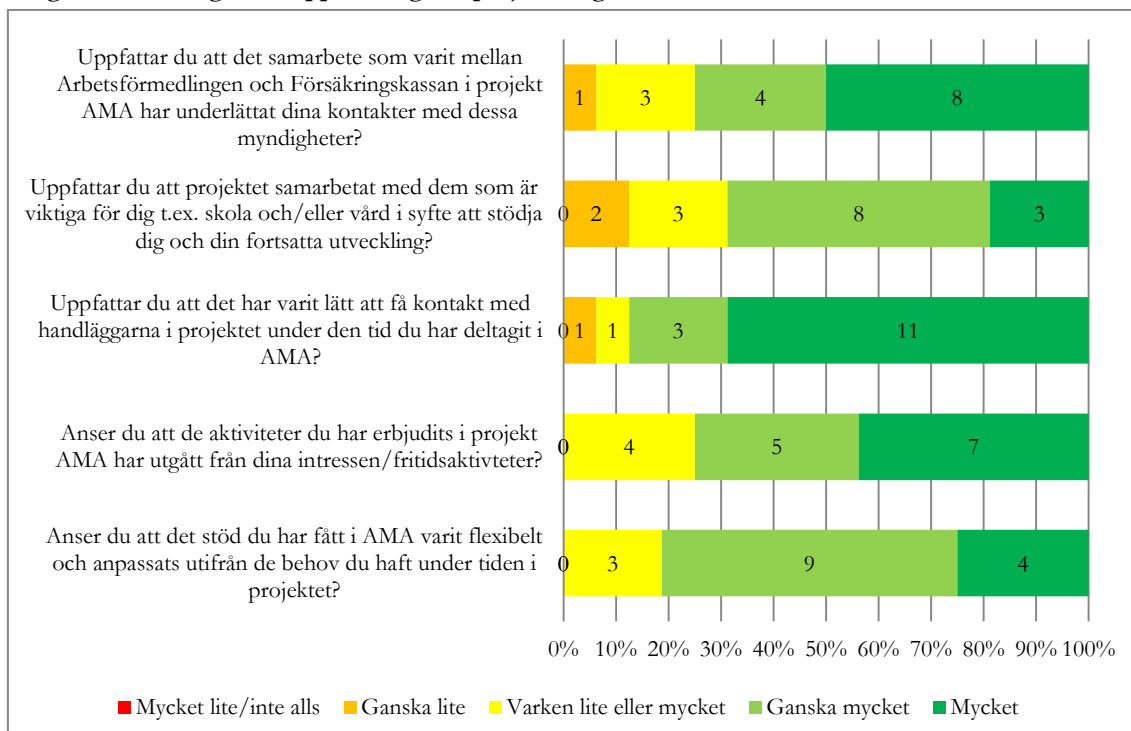
Diagram 10. Projektets startprocess.

Vid en jämförelse mellan deltagarna i de båda delprojekten framgår att deltagarna i Blekinge är lite mer nöjda än deltagarna i Malmö. Det är dock inte möjligt att avläsa att den metod som tillämpas i Blekinge är väsentligt bättre. I de telefonintervjuer som genomförts framgick det tydligt att detta inte var något som deltagarna reflekterat över. Det framkommer ingen skillnad mellan svaren som lämnats av kvinnor respektive män.

I diagram 11 redovisas deltagarnas svar på ytterligare frågor om projektets genomförande.

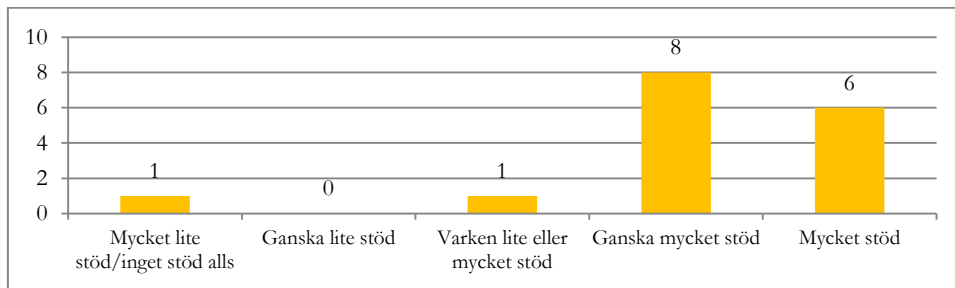
Diagram 11. Deltagarnas uppfattning om projektets genomförande.

De allra flesta deltagare är mycket positiva till hur projektet har genomförts. Inget uttalat negativt svar har lämnats. Särskilt nöjda är deltagarna med handläggarnas tillgänglighet och att man vid erbjudande av aktiviteter har utgått från deltagarnas fritidsintressen. Både kvinnor och män har en positiv bild av projektet. Det är dock något fler män som angett svaret "Varken lite eller mycket". Inga skillnader går att utläsa mellan svarande från de olika delprojekten, Blekinge och Malmö.

En fråga ställdes till deltagarna om hur de upplever det stöd de har fått i projektet. Deltagarnas svar redovisas i diagram 12.

Diagram 12. Deltagarnas uppfattning om det stöd de fått i AMA.

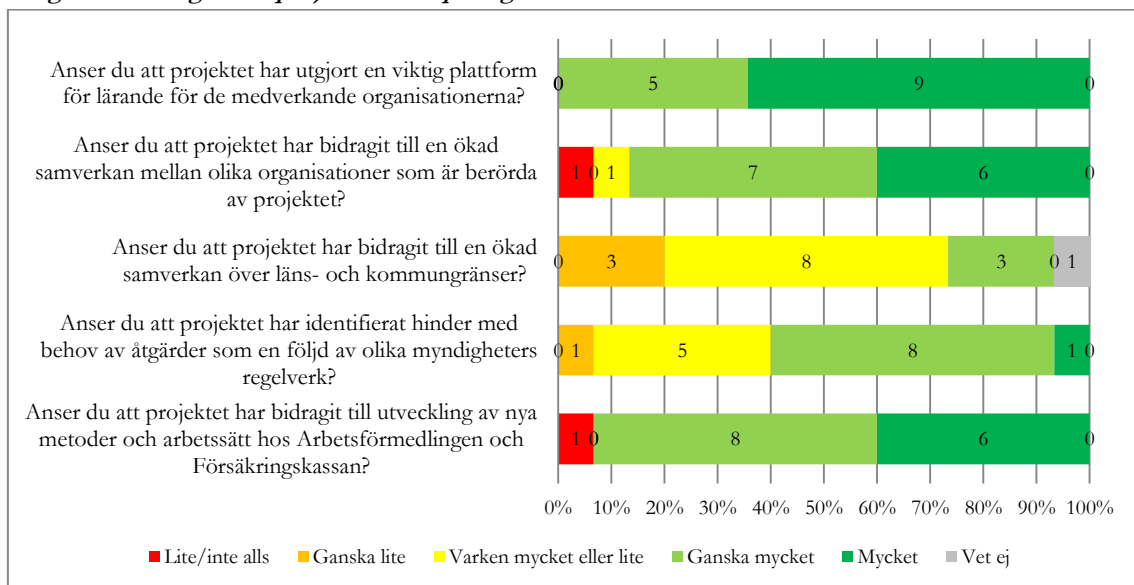

Av diagrammet framgår att deltagarna generellt lämnat ett positivt svar. En person är av avvikande mening och uppger att denne inte fått så mycket stöd.

Organisatoriska lärdomar och möjligheter inför framtiden

I enkäten ombads de **medverkande aktörerna** att besvara ett antal frågor om projektets mål på organisationsnivå. Svaren på dessa frågor framgår av diagram 13.

Diagram 13. Frågor om projektets mål på organisationsnivå.

Resultatet visar att respondenterna svarat mycket positivt på tre av de fem frågor som ställts om resultat på organisationsnivå. En majoritet anser att projektet varit en viktig plattform för lärande, att det har bidragit till att nya arbetssätt och att metoder utvecklats. Det är också tydligt att aktörerna upplever att projektet har bidragit till samverkan mellan myndigheterna. På frågorna om projektet bidragit till samverkan över läns- och kommungränserna och om projektet identifierat hinder med behov av åtgärder på respektive myndighet är svaren mindre positiva. Det är främst de svarande från Blekinge som angett ett mindre positivt omdöme på dessa frågor.

I slutet på enkäten fick de **medverkande aktörerna** möjlighet att beskriva vilka delar av AMA:s metoder som de anser är möjliga att implementera i den egna organisationen på kort och lång sikt. Aktörernas svar redovisas i tabell 3.

Tabell 3. Möjliga saker att implementera på Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

	Kort sikt	Lång sikt
Arbetsförmedlingen	Inget Arbeta i coachpar Allt Mer kontinuerligt samarbete mellan myndigheterna. Den dokumenterade arbetsprocessen Grupper	Gemensamt ansvar för individens process Samsyn vid arbetsförmågebedömning Vet ej Samma som på kort sikt Arbetsprocessen
Försäkringskassa	Urval av kund, den gemensamma stödstrukturen och den gemensamma arbetsprocessen. Gemensam kartläggning för fler unga med aktivitetsersättning. Allt går att implementera om viljan finns. Gruppaktiviteter AMA-processen i sin helhet	Tänket kring myndighetsgemensamma team och myndighetsgemensamma arbetsprocesser i helhet som utgår från kundens behov Förändra arbetssättet så att inte alla hela tiden måste jobba med allt AMA-processen i sin helhet Att erfarenheterna används som grund i en diskussion angående ambitionsnivån för gruppen försäkrade och därmed grund för att visa på behov av ytterligare resurser

Av tabellen framgår att de svarande från Arbetsförmedlingen sinsemellan svarar helt olika. Någon anser att alla delar av de metoder som använts kan implementeras medan en annan inte tycker att någon del kan implementeras. Något som nämns som möjligt att implementera på kort sikt är annars arbete med grupper och att tillsammans arbeta i coachpar. På lång sikt lyfts arbetsprocessen som en möjlighet. Att det utvecklats en samsyn och gemensamt ansvar för målgruppen bedöms också som möjliga delar att implementera på Arbetsförmedlingen.

Från Försäkringskassan är svaren mer utförliga och flera menar att det finns många delar av de metoder som använts som kan implementeras. Några skriver att hela ”AMA-processen” kan implementeras på kort sikt och att det bara handlar om en vilja att detta ska ske. Andra lyfter specifikt fram att det kan erbjudas flera gemensamma kartläggningar och gruppaktiviteter för unga med aktivitetsersättning. På lång sikt menar någon att det är möjligt att få till stånd en förändring i arbetssätt och i det ”tänk” som finns inom myndigheten i de arbetsprocesser som är kopplade till den aktuella målgruppen.

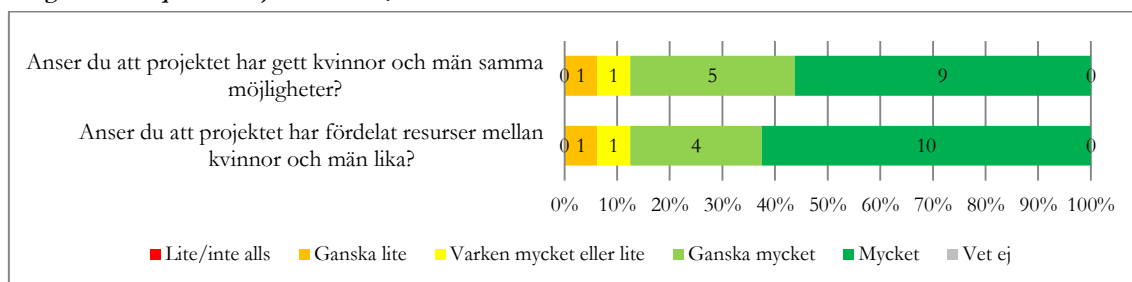
I ett projekt som AMA kan stora lärdomar dras som kan ge input till ett fortsatt utvecklingsarbete inom den egna organisationen men också till andra projekt med liknande inriktning. Några av respondenterna i enkäten har beskrivit sina viktigaste lärdomar från projektet. Flera anger att projektet har bidragit till att de medverkande har fått ökad kunskap om de regelverk som finns på den andra myndigheten. Detta har bidragit till ökad förståelse för varför myndigheterna agerar som de gör. Vikten av att etablera ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som sätter kunden i fokus är något som flera framhåller som angeläget. För att skapa detta samarbete krävs struktur och målfokus, men även möjlighet till reflektion. Att det ges möjlighet att bygga relationer till såväl kund som samarbetspart menar någon har särskilt stor betydelse. En person reflekterar över att det är först efteråt som man har förstått att projektet skulle ha lagt mer tid på att få samsyn om vad projektet ska uppnå, men också hur och vilka roller var och en skulle ha i projektet. Andra framhåller att en viktig lärdom från projektet är att det genom en god process, tid och förmåga att möta ungdomar med funktionsnedsättning, går att göra skillnad. Ytterligare något som nämns att ett nära samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är viktigt för

att öka möjligheterna för denna målgrupp att få ett arbete. Dock, menar samma person, ”samarbete är svårt och kräver mycket arbete”.

Tillgänglighet och jämställdhet

I AMA-projektets ESF-ansökan framgår det att projektet har som ambition att beakta jämställdhets- och tillgänglighetsaspekter i projektets genomförande. Sweco har därför med hjälp av olika undersökningsmetoder såsom intervjuer med projektets styrgrupp och projektledare samt i enkäter undersökt hur detta fungerat i praktiken. Bland annat har jämförelser mellan kvinnor och män gjorts i enkätresultaten som tidigare redovisats i detta resultatkapitel. I diagram 14 redovisas svar på de mer riktade frågor som ställts kring jämställdhet i den enkät som skickades ut till medverkande aktörer.

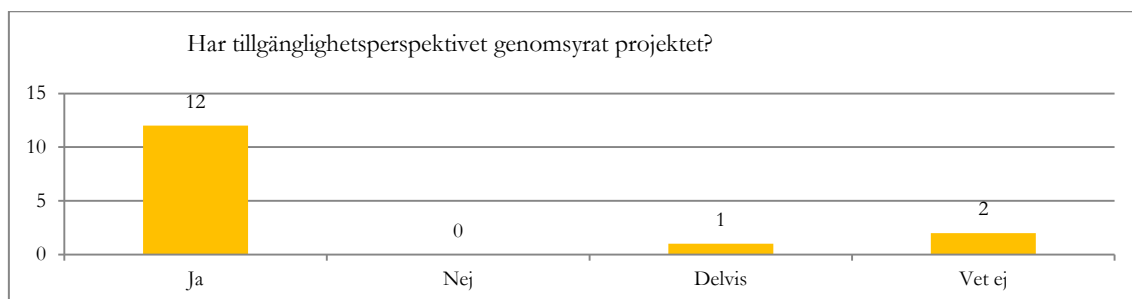
Diagram 14. Aspekter av jämställdhet, enkätsvar medverkande aktörer.

Svaren visar att en stor majoritet anser att såväl resurser som möjligheter har fördelats lika i projektet mellan de kvinnor och män som har deltagit i projektet.

På en fråga som ställts om tillgänglighet framgår att de allra flesta anser att projektet har präglats av ett tillgänglighetsperspektiv, vilket redovisas i diagram 15.

Diagram 15. Aspekten tillgänglighet, enkätsvar medverkande aktörer.

Två svarande anger på denna fråga att de inte vet. I kommentarer nämner flera att de anser att detta varit ett levande perspektiv i projektet och att det faller sig naturligt i arbetet med den aktuella målgruppen.

Även under det pågående projektet besvarade aktörerna frågor om jämställdhet och tillgänglighet. Bland annat framkom att det tagits fram handlingsplaner kring dessa frågor i projektet. Det framkom också att jämställdhet och tillgänglighet är frågor som diskuteras vid projektgruppens möten. Det har också anordnats en del utbildningssatsningar inom dessa frågor t.ex. en föreläsningsserie om psykiatri samt en utbildning av ESF-rådets processtödd Tillgänglighet. När det gäller processtödd Tillgänglighet har det framförts en del kritik. Synpunkter har lämnats om att Handisams material inte upplevs vara anpassat efter projektets behov.

Vid en jämförelse utifrån kön påtalades i intervjuer att det i projektet var ett större inflöde av kvinnor och ett större utflöde av män, vilket skulle kunna tyda på en liten fördel för de män som medverkar i projektet. I sammanhanget har det även påtalats att rehabiliteringen kostar mer för männen än för de kvinnor som deltar.

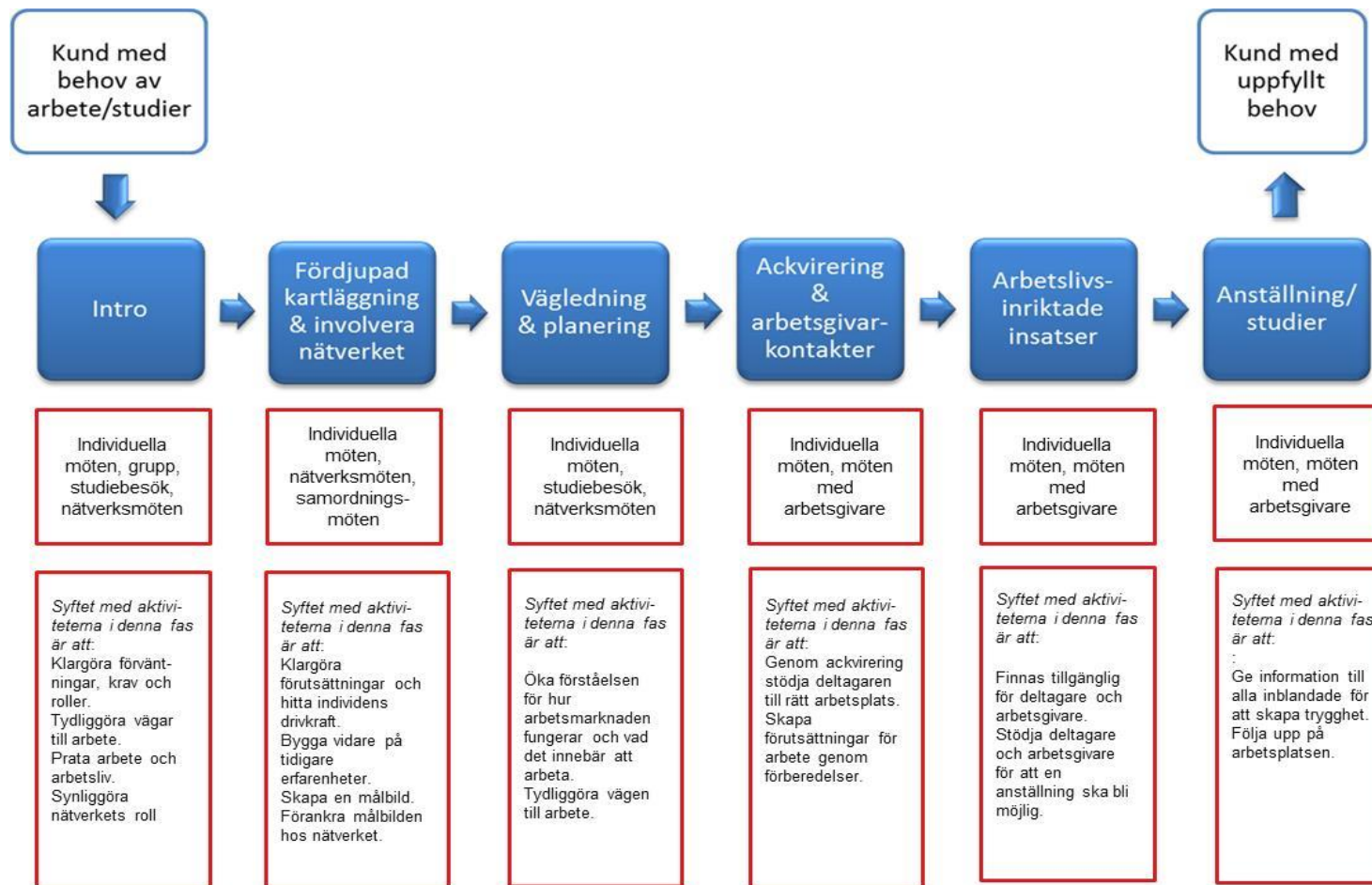
I statistiken framgår att av de deltagare som skrivits in i AMA i Blekinge till och med april 2014 så var ca 54 procent (77 personer) kvinnor och 46 procent (66 personer) män. Av de som helt eller delvis lämnat aktivitetsersättningen för arbete, studier eller som står till arbetsmarknadens förfogande i Blekinge så var 55 procent (18 personer) kvinnor och 45 procent (15 personer) män. Motsvarande antal och andelar för deltagare som skrivits in i Malmö visar ett motsatt resultat. Av AMA Malmös 168 deltagare var 42 procent (70 personer) kvinnor och 58 procent (98 personer) män. Av de som helt eller delvis lämnat aktivitetsersättningen för arbete, studier eller som står till arbetsmarknadens förfogande i Malmö så var 44 procent (14 personer) kvinnor och 66 procent (20 personer) män.

En gemensam modell

Projektet i såväl Malmö som Blekinge har arbetat aktivt för att identifiera en gemensam modell – AMA-modellen. Som stöd för detta arbete har Swecos konsulter medverkat och ansvarat för olika processövningar där projektpersonalen i Malmö och Blekinge och de operativa cheferna i respektive delområde har deltagit. Delprojekten har var för sig fått i uppgift att identifiera sina lokala arbetssätt och därefter har delprojekten i dialog arbetat fram en gemensam modell. Det visade sig att det inte var helt enkelt, men att projektet ändå lyckats enas om en gemensam grundläggande process. Denna övning resulterade i modellbeskrivningen på följande sida.

Delprojekten har även dokumenterat exempel på arbetsmetoder som tillämpas i Blekinge respektive Malmö. Tanken är att detta snarast ska vara en idébank att använda utifrån behov och de förutsättningar som finns. Exempel på dokumentation i idébank finns i bilaga 1 och 2.

Figur 2. AMA-processen från ersättning till arbete/studier

Sammanfattande analys

I detta avslutande kapitel redovisar Sweco sin analys av projekt AMA. Tonvikten ligger på en analys av resultat och effekter, samt förutsättningar för en fortsatt implementering av ”AMA-modellen”.

Resultat utifrån projektets mål på individnivå

Det övergripande målet i projekt AMA är enligt projektbeskrivningen att utveckla metoder för att häva det passiviserande bidragsberoende som aktivitetsersättning kommit att innebära för många unga med funktionsnedsättning och istället se dessa individer som en resurs i samhället och ta tillvara deras kompetens och färdigheter. Projektet har också formulerat ett kvantitativt mål kopplat till den överriparande målsättningen som innebär att 35 procent av deltagarna helt eller delvis ska lämna aktivitetsersättningen för arbetsmarknaden och/eller reguljära studier. Utifrån projektets egen statistik från april 2014 har projektet uppnått målet för de deltagare som har avslutat projektet, dock inte för projektet som helhet beräknat utifrån alla deltagare som har skrivits in.

I AMA finns flera målsättningar som rör individnivån med utgångspunkt i erbjudande av olika aktiviteter. En sådan målsättning är att projektet ska utgå ifrån de försäkrades intressen och fritidsaktiviteter. Andra målsättningar är att projektet genom sina aktiviteter ska motivera till deltagande i arbetsinriktade aktiviteter samt öka deltagarnas vilja att pröva studier som en naturlig väg till arbete. För att åstadkomma detta ska projektet tillämpa Supported Employment metodik och ett generellt salutogent förhållningssätt. Utifrån de uppgifter som deltagare lämnat i samband med slututvärderingen vilka i och för sig representerar senare intagna i projektet, men också i tidigare intervjuer under genomförandet är Swecos bedömning att projektet på ett tydligt sätt svarat upp mot deltagarnas behov på denna punkt. Att det finns ett intresse och ett engagemang för målgruppen bland medverkande aktörer i AMA har varit tydligt. Deltagarna vittnar om att deras aktivitet ökat som en följd av projektet. Även de medverkande aktörerna är positiva till hur man i projektet har lyckats stärka individerna. Samtidigt är det en utmanande uppgift att lyckas förbättra förutsättningarna för målgrupp då många står så pass långt ifrån arbetsmarknaden.

Ett gott bemötande har visat sig viktigt för att öka individers hälsa, motivation och förmåga att göra förändringar som är viktiga för hans eller hennes livssituation. Exempelvis visar forskning som gjorts inom vård- och omsorgsområdet att hantering av möten mellan professionella och deras klienter har stor betydelse för att skapa förtroende. Ett gott möte kan påverka viljan hos en klient att agera enligt vad som överenskommit och har därmed betydelse för utfallet av behandlingen. Sweco konstaterar att just detta med mötet förefaller ha varit framgångsrikt i AMA. Detta noterades vid observationer som gjorts under genomförandet av utvärderingen. Deltagarna vittnar om att de känt sig ”sedda” och tilliten till personalen framhålls som stor. Deltagarna och även aktörerna framhåller att deltagarna görs delaktiga och insatser anpassas individuellt utifrån deltagarnas behov. Att personalen i erbjudit detta i samverkan är en framgångsfaktor som inte går att bortse från.

AMA-modellen

Något som eventuellt kunde ha varit bättre i AMA, som flera av aktörerna som medverkat i projektet uttrycker, är att det borde ha utvecklats mer innovativa aktiviteter. Sweco är här utifrån sin analys benägen att hålla med. Mycket av det som har erbjudits i form av aktiviteter ligger inom ordinarie utbud. Mot bakgrund av att projektet haft som målsättning att anpassa aktiviteter utifrån individuella förutsättningar hos en målgrupp som står långt ifrån arbetsmarknaden borde det finnas utrymme för delvis nya aktiviteter. Samtidigt har projektet genom att arbeta i coachpar lyckats skapa en gemensam, flexibel och uthållig stödstruktur för den enskilde vilket uppenbarligen har varit

framgångsrikt utifrån deltagarnas upplevelse. Sweco ställer sig ändå frågan: Hade det kunnat utvecklas andra aktiviteter utifrån deltagarnas förutsättningar? I sammanhanget skulle t.ex. kopplingen till socialt företagande ha kunnat underlätta möjligheter till en fortsatt yrkesverksamhet. Inom detta område har projektet inte lyckats etablera kontakter i någon större omfattning trots att det fanns med som en del av projektet.

Möjligheten att anpassa AMA-modellen till lokala förutsättningar, ett vägval som projektet valt för AMA-modellen, är positivt på så sätt att det kan vara lättare att anpassa metoder utifrån en lokal kontext. Användaren av modellen kan hämta förslag på olika insatser i den exempelbank som AMA-projektet dokumenterat under projektets genomförande i Malmö respektive Blekinge. Genom modellens flexibilitet underlättas möjligheter till en lokal anpassning. Modellen i sig kan, så som Sweco bedömer det, även ligga till grund för implementering av de arbetssätt och metoder som identifierats genom AMA i andra sammanhang. Inför det fortsatta implementeringsprojektet är det angeläget att ställa sig frågan om vad AMA fortsättningsvis kan bidra med för att andra kontor ska kunna ta till sig arbetssättet och utveckla det så att det blir användbart utifrån lokala förutsättningar.

Jämställdhet och tillgänglighet är integrerade delar i projektet

Ett par av målsättningarna i projekt AMA handlar om perspektiven jämställdhet och tillgänglighet. En målformulering i projektansökan är att ”Kvinnor och män ska ges samma möjligheter och resurser”. En annan är att ”tillgänglighetsperspektivet ska genomsyra projektet”.

Utifrån uppgifter som framkommit i utvärderingen av AMA är det tydligt att projektet haft ett medvetet fokus på såväl jämställdhetsperspektivet och tillgänglighetsaspekter under genomförandet vilket är i linje med ESFs riktlinjer. Projektet har bland annat tagit fram en handlingsplan för jämställdhet. Det har även anordnats olika utbildningsmoment kopplat till såväl jämställdhet som tillgänglighet. Under genomförandet framkom uppgifter om att det var fler män än kvinnor som lämnade projektet för annan sysselsättning. Det påtalades också att det lades mer resurser på männen än på kvinnorna. Resultatet av enkäten som genomförts i slututvärderingen visar att projektpersonalen varit uppmärksamma på denna problematik. Swecos samlade bedömning är att projekt AMA på ett positivt sätt har hanterat olika frågor som rör perspektiven jämställdhet och tillgänglighet och att detta funnits med som levande frågor under genomförandet av projektet.

Effekter av samverkan i ett organisationsperspektiv

I AMA har ett tydligt fokus legat på att utveckla en gemensam metod i Malmö och Blekinge, en metod som syftar till att stödja unga personer med aktivitetsersättning i riktning mot arbete eller studier. Sweco konstaterar att projektet har lyckats ta fram en modell. Detta trots att det funnits vissa svårigheter att samordna metoder och arbetssätt som tillämpats i Malmö och Blekinge under genomförandet. Sweco menar dock att det krävs mer åtgärder om denna modell ska bli ett levande inslag i den ordinarie verksamheten riktad till individer som tillhör målgruppen. Framförallt finns ett behov att identifiera när olika aktiviteter är mest lämpliga och ändamålsenliga utifrån olika individers förutsättningar. I nuläget uppfattar Sweco också att aktiviteterna inom AMA-modellen är alltför lokalt anpassade för att den ska få ett mer strategiskt genomslag inom de samverkande myndigheterna. Dock är det viktigt att i sammanhanget notera att deltagarna ser positivt på de aktiviteter de tagit del av och den utveckling det lett till på det personliga planet. På så sätt har de båda delprojekten och även den modell som utvecklats uppfyllt sitt syfte. Modellen kan användas som stöd för handläggare inom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att underlätta erbjudande av aktiviteter utifrån individers individuella behov och förutsättningar.

Under genomförandet har det återkommande framkommit att samverkan mellan de båda myndigheterna i det operativa arbetet, men även mellan de båda delprojekten, inte har varit helt problemfritt. Detta menar Sweco är intressant att relatera till den aktuella forskning som finns på

området och som beskriver viktiga förutsättningar för att nå framgång när det gäller samverkan. Det handlar både om att finns stödande strukturer och en främjande arbetsprocess. I AMA har det framförallt funnits brister i styrning på ledningsnivå. Detta har delvis berott på personalbyten och organisatoriska förändringar som försvårat samverkan såväl inom delprojekten som mellan delprojektet i Malmö och Blekinge. Särskilt har Sweco uppfattat att det varit problematiskt att få ett flyt i kopplingen mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen och då särskilt i delprojektet i Blekinge. Flera coacher påtalar att de hade kunna erbjuda mer individanpassade lösningar om samarbetet hade varit bättre. Samtidigt är deltagarna i Blekinge till viss del mer nöjda med helheten i projektet än deltagarna i Malmö vilket bidrar till att det inte är möjligt att dra någon slutsats av detta. Uppenbarligen har projektet utifrån deltagarnas perspektiv fungerat bra och projektet förefaller ha arbetat på ”rätt sätt” utifrån målet att stödja deltagarna på väg mot arbete.

När projekt AMAs organisation analyseras ur ett effektivitetsperspektiv är Swecos bedömning att projektet på många sätt arbetat med ”rätt saker” utifrån sina målsättningar. Projektet tillför mervärden för deltagarna genom de aktiviteter som erbjuds även om det inte fullt ut resulterat i att de kommit vidare i arbete. Av de som besvarat enkäten har nära hälften fortsatt med studier efter projektet vilket tyder på att förutsättningarna för att så småningom komma vidare i arbete sannolikt har ökat. Att projektet lyckats med att dokumentera en gemensam metod är också ett resultat som på sikt kan gynna målgruppen. Som tidigare nämnts menar Sweco dock att det finns ytterligare utvecklingspotential t.ex. när det gäller tydliggörande av den modell som AMA har utvecklat men även inför ett fortsatt arbete med implementering. Ett område där det kan vara intressant med ytterligare insatser är kopplingen till möjliga arbetsgivare. Här förefaller det som om delprojekt Blekinge varit något mer aktiva än delprojekt Malmö utifrån uppgifter som lämnats i enkäterna. Samtidigt är arbetstillfällena fler i Malmö vilket talar för att aktiviteter riktade till arbetsgivare borde vara särskilt gynnsamt där.

Som ett försök att åskådliggöra hur Sweco bedömer att AMA projektet har fungerat organisatoriskt men också utifrån de aktiviteter som erbjudits redovisas detta samlat i figur 3. Matrisen är tänkt att visa på hur viktigt det är att olika aktörer har samma målsättningar med projektet, men också att det är viktigt att den programlogik som identifieras också stämmer med de mål man vill uppnå. Figuren beskriver i linje med detta AMA-projektet utifrån dess ”yttre” och ”inre” effektivitet dvs. om projektet gjort ”rätt saker” på ”rätt sätt”.

Figur 3. Modell om effektivitet i organisation och verksamhet. AMAs position är markerad med gult.

Sweco har valt att placera AMA i ett mellanläge när det gäller den inre effektiviteten. Detta som en följd av att det funnits organisatoriska svårigheter i projektet som till viss del har påverkat projektets genomförande negativt. Samtidigt förefaller projektet till stor del ha erbjudit rätt saker utifrån deltagarnas perspektiv vilket bidragit till att den yttre effektiviteten ändå varit ganska god. Målsättningarna har varit tydliga och projektet har arbetat i linje med dessa om än på lite olika sätt i de båda delprojekten.

Angelägna utvecklingsområden

Kopplingen till företag och möjliga arbetsgivare är en fråga som återkommande lyfts i såväl intervjuer som i enkäter som utvärderingen omfattat. Det kan konstateras att det successivt skett en förflyttning från fokus på aktivitet till fokus på praktik och arbete. Arbetssätt i enlighet med Supported Employment metodik har utvecklats fortlöpande vilket medfört att processen kopplat till praktik och arbete gått allt snabbare. Trots denna utveckling, menar Sweco att det behövs ett fortsatt aktivt arbete för att stärka kontakter med arbetslivet och företag. För att underlätta för projektets målgrupp är det även angeläget att samordna olika insatser mellan myndigheter som stöd för individerna. Det är även viktigt att ta till vara individens nätverk, såsom familj, vårdgivare, handläggare inom socialtjänst samt andra med koppling till de berörda individerna.

En viktig uppgift för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är därför att upprätthålla kontakter som arbetats upp genom projektet så att den erfarenhet man fått tas till vara på ett strukturellt sätt.

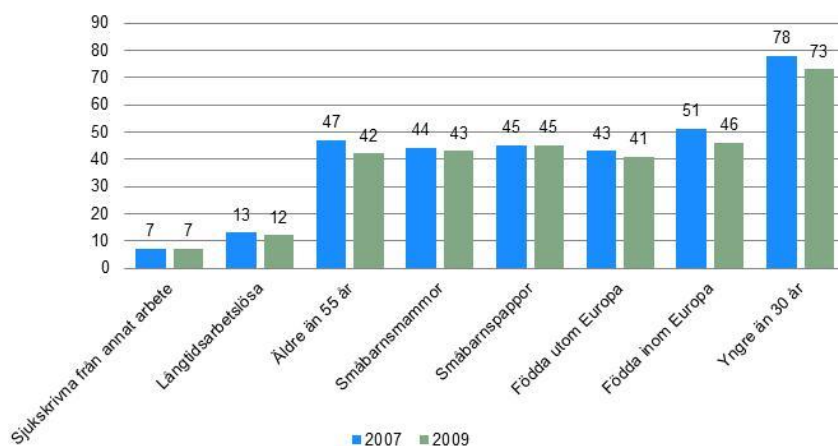
Den svårighet som finns för projektets målgrupp kan även relateras till begreppet "anställningsbarhet" vilket beskriver människors möjligheter att få en anställning. Begreppet omnämns ofta i arbetsmarknadspolitik.⁵ I en upprepad studie som genomförts av TCO och som bygger på uppgifter från 1800 personalchefer vid svenska arbetsplatser framkommer att viljan att anställa

⁵ Berntsson, 2008

personer som hamnar i långtidsarbetslöshet är låg. Samtidigt är målgruppen ”yngre än 30 år” mest attraktiv för anställning. Om man lyckas vända en person som riskerar ett långvarigt utanförskap tidigt är sannolikheten för en framtida anställning ur detta perspektiv positivt. Samtidigt visar arbetslöshetsstatistiken att arbetslösheten bland unga är hög i Sverige. Enligt uppgift från Ekonomifakta⁶ var totalt 152 300 ungdomar mellan 15-24 år och 82 917 unga mellan 25-34 år arbetslösa år 2013. I april 2014 uppgick andelen arbetslösa bland den yngre ålderskategorin till 27,5 procent. Särskilt svår är situationen för unga med någon form av funktionsnedsättning.⁷

I diagram 4 redovisas resultatet från TCO:s studier angående viljan att anställa olika målgrupper.⁸

Diagram 16. Personalchefers vilja att anställa olika målgrupper (Tco 2009 och 2011).

Av diagrammet framgår att 12 procent av personalcheferna är positiva till att anställa långtidsarbetslösa. 73 procent är intresserade av att anställa personer som är yngre än 30 år. Sett ur målgruppen för AMAs perspektiv kan dessa uppgifter vara relevanta att beakta. Att rikta insatser som stödjer företagets förutsättningar att anställa är en viktig insats för att förbättra målgruppens möjligheter. Dessutom kräver arbetet med målgruppen såväl tid som uthållighet och inte minst samverkan mellan olika aktörer i den enskildes nätverk. Sweco bedömer att viktiga förutsättningar för att nå framgång är att myndigheterna arbetar med individens behov i fokus och med det gemensamma målet att varje enskild individ trots sina funktionsnedsättningar kan nå målet om ett arbete. Detta har varit ett tydligt fokus i AM A, vilket även visat sig ge ett positivt resultat.

Swecos slutsatser och rekommendationer inför fortsatt arbete

Frågan om *vad* som ska implementeras, *hur* och med ansvar från *vem* detta i så fall ska ske, men även en tidsplan över *när* det är dags att sätta in insatser har dokumenterats som en del av det processinriktade arbetet i AMA. Swecos bedömning är att det i implementeringsarbetet i projektet är viktigt med en fortsatt uppföljning av hur modellen tillämpas. Det kommer sannolikt även att finnas ett behov av justeringar då projektets metoder ska kopplas samman med de möjligheter som finns i den ordinarie verksamheten.

När det gäller målsättningar på den organisatoriska nivån finns fortfarande en del att utveckla. Även om projektet under våren 2014 har lyckats formulera såväl en gemensam arbetsprocess som en

⁶ <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Ungdomsarbetsloshet-per-manad/>

⁷ <http://www.handisam.se/Funktionshinderspolitiken/Barn-och-unga-i-funktionshinderspolitiken/>

⁸ TCO, 2009

handlingsplan för ett fortsatt arbete i linje med projektets målsättning är detta ännu inte implementerat i de ordinarie strukturerna. Det har dessutom visat sig att de aktiviteter som erbjudits inte har varit särskilt innovativa. I nuvarande modell bygger många aktiviteter på ordinarie verksamhet inom Arbetsförmedlingen. Den stora skillnaden med AMA är att handläggarna arbetat tillsammans i coachpar vilket varit ett stöd för individerna. Här har projektet lyckats väl, framförallt i Malmö där inte bara deltagarna utan även coacherna bedömer att detta varit framgångsrikt. I Blekinge har det funnits svårigheter i att tillämpa AMA-modellen fullt ut som en följd av upprepade organisatoriska förändringar som gjorts under genomförandet av projektet.

I utvärderingen har det framkommit att projektet delvis sett olika ut i Malmö och Blekinge. Framförallt har det funnits skillnader när det gäller vilka aktiviteter som erbjudits, men även hur intagningen till projektet gått till. Detta menar Sweco är viktigt att diskutera i det återstående arbetet i projektet. Det har i projektet inte fullt ut tydliggjorts hur stora skillnaderna kan vara mellan AMA-modellens tillämpning i Malmö respektive Blekinge för att det ska kunna betraktas som en gemensam modell. Det har inte heller tydliggjorts hur Malmö och Blekinge ska samverka efter projektets avslut. Här krävs, menar Sweco, ett tydligt förhållningssätt, inte minst från ansvariga chefer inom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, om AMA-modellen ska få det genomslag som projektet tänkt uppnå.

Även när det gäller projektets arbete med strategisk påverkan återstår arbete. Projektet har endast till viss del genomfört insatser för informationsspridning för att utveckla förhållningssättet och skapa ökad kunskap inom området. Detta blir så som Sweco bedömer det en utmaning under den återstående tiden i det implementeringsprojekt som tar vid.

I samband med slutseminariet i juni 2014 finns en målsättning att det ska synliggöras vad som krävs av de båda myndigheterna och dess ansvariga chefer för att det ska vara möjligt att fortsätta att arbeta i enlighet med de metoder som utvecklats i projektet. Det är i detta sammanhang även viktigt att de förväntningar som finns på projektgrupperna för de båda delprojekten synliggörs. Genom att det finns extra resurser tillgängliga fram till årsskiftet 2014/2015 bedömer Sweco att det finns en ovanligt gynnsam möjlighet för projekt att verkligen få genomslag i en ordinarie verksamhet. Erfarenheten visar att förankringsarbete tar tid. Den visar också att det att tydliggörande av roller och ansvar har betydelse för utfallet.

Ett par områden som omnämnts tidigare i detta avslutande kapitel är hur myndigheterna ska fortsatt ha ett samarbete med företag och möjliga arbetsgivare. I projektansökan nämndes Sociala företag som en möjlighet, även om det varit nedtonat i projektet. Även skolan har nämnts från olika håll som en viktig samarbetspartner. Kanske kan det vara möjligt att i den återstående delen av projektet hitta vägar för att utveckla dessa kontakter och hitta möjligheter till ett hållbart och långsiktigt samarbete som stöd för de unga personer som står långt från arbete och som i många fall uppstår aktivitetssättning. Sett ur ett samhällsekonomiskt perspektiv finns mycket att tjäna på varje individ som kommer vidare i egenförsörjning. Detta är något som Sweco gjort beräkningar på i andra projekt av liknande karaktär. En slutsats från dessa studier är att särskilt satsningar på unga utöver de ekonomiska vinsterna även ger kvalitativa fördelar i form av upplevelse av ökad motivation, förbättrat självförtroende och en starkt självkänsla. Allt detta ligger i linje med de målsättningar som projektet Med aktivitetsersättning mot arbete har haft.

Referenser

Andersson, J., R. Axelsson, et al. (2010). Samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.

Antonowsky, A. (2005), Hälsans mysterium, Natur och kultur

Berntsson, E. (2008). Employability perceptions. psychology, Stockholm university.

Perneman, Jan-Erik & Branzell Hermelin, Maria (2002): Inuti mötet – om nätverk och medskapande som frigörande kraft. Stockholm: Ungdomsstyrelsen

Quist, J. (2005) ”Sammanhållna processer – en studie om horisontell samverkan”. Centrum för tjänsteforskning, Karlstad universitet. URL:

<http://www.ctf.kau.se/kkr/SammanhallnaprocQuist.pdf>

Ståhl, C. (2009). Samverkan kring återgång i arbete: var är arbetsgivarna? Socialmedicinsk Tidskrift Tema Arbetslivsinriktad rehabilitering. 2009.

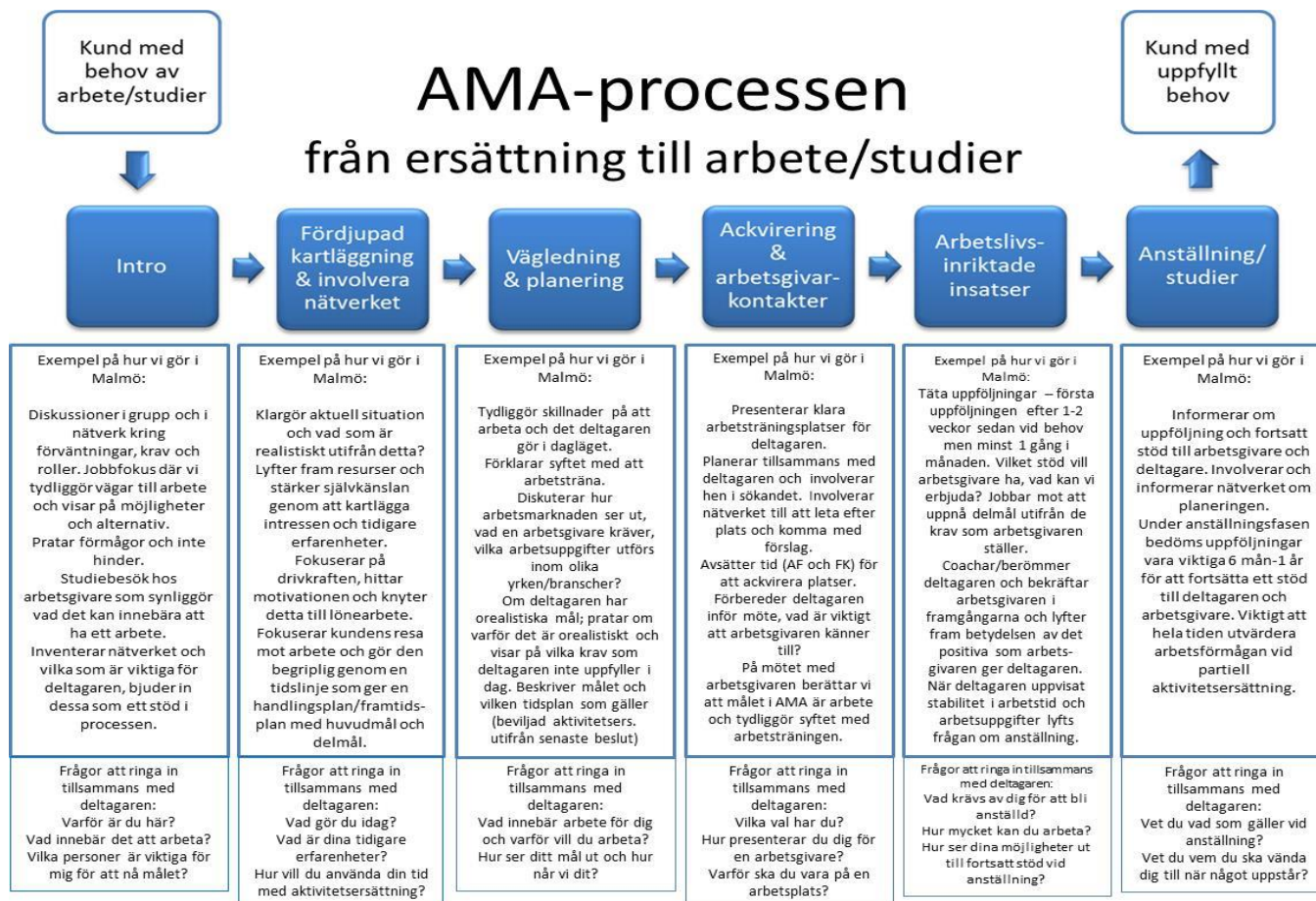
TCO (2009). TCO granskar: Jakten på superarbetskraften III.

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Ungdomsarbetsloshet-permanad/>

<http://www.handisam.se/Funktionshinderspolitiken/Barn-och-unga-i-funktionshinderspolitiken/>

Bilaga 1

Exempelbank: Insatser i Malmö.

Bilaga 2

Exempelbank: Insatser i Blekinge.

